Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

19 февраль 1972 йил, шанба ✦ № 42 (15.213). ✦ Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

17 февралда КПСС Марказий Комитетида иттифоқдош республикалар Коммунистик партиялари Марказий Комитетлари биринчи секретарларининг ва Министрлар Советлари Раисларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кўкламги дала ишларига тайёргарлик ва бу ишларни ўтказиш, шунингдек, чорвачиликни янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шу масалалар хусусида нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, П. Е. Шелест, В. В. Щербицкий, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев ўртоқлар, шунингдек, бир қанча марказий министрликларнинг ва идораларнинг раҳбарлари қатнашдилар.

СССР-50 ИШЧИНОМА

КАМОЛОТ

Абдусалом ЗУЛУНОВ,
Андижон ирригация машинасозлиги заводи механика цехининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли ишчиси.

Заводимизнинг тарихи узоқ. 1932 йил эди. Андижонда чет элдан келтирилган «Фордзон» трактори анча кўпайиб қолган кезлар. Уларни ремонт қилиш, эҳтиёт қисмларини топиш амри-маҳол пайт. Гарчи бу трактор кам қувват бўлса ҳам бизга мўъжизадек кўринарди. Ҳамма унга ҳайрат билан тикиларди. У бузилиб қолса тракторчи нима қилишни билмас эди.

Қийинчиликдан қутулиш учун Андижон шаҳрида районлараро трактор ремонт устахонаси очилди. Областда қанча трактор бўлса ҳаммаси шу ерга келтириларди. Устахонада аҳвол танг, тракторнинг «сири»ни биладиган кишилар бармоқ билан санарли эди. Кўп ўтмай устахона трактор моторларини ремонт қилишга ихтисослаштирилди. Лекин бориб-бориб устахона коллективи ремонт ишларига улгурмай қолди. Шундан кейин у кенгайтирилиб, заводга айлантирилди. Улуғ Ватан уруши бошланган йили заводга «Автотрактродеталь» номи берилди. Тракторлар билан бирга автомобиллар ҳам ремонт қилинадиган бўлди. Уларга эҳтиёт қисмлар тайёрланди. Ишчи кучи етишмасди. Ишга яроқли кишилар фронтда. Завод иши қариялар, аёллар ва ўсмирларга қолганди.

Мен заводга ўн беш ёшимда — 1942 йилнинг октябрида ишга кирдим. Токарь ёрдамчиси бўлиб ишладим. Уч ойдан сўнг мустақил ишга ўтказишди. Бунга ўттиз йил тўлди. Ўшандан бери шу заводда ишлаяпман. Дастлаб токарлик қилдим, кейин детални силлиқлаш касбини эгалладим. Мен ишга келган маҳалда заводда ҳаммаси бўлиб 25 та токарлик ва шлифовка қиладиган дастгоҳ бор эди. Улар ремен билан айланарди. Рубильник дастгоҳдан анча нарида деворга ўрнатилган эди. Дастгоҳни юргизиш учун югуриб бориб рубильникни босардик. Уни тўхтатишда ҳам шундай қилинарди. Бунинг устига дастгоҳлар паст, ишлаш учун ноқулай эди. Трактор ва автомобиллар учун ҳар хил деталлар ясардик. Мен бир кунда 20 та детални силлиқлардим. Бу жуда юқори кўрсаткич эди.

Ҳозир аҳвол бутунлай бошқача. Автомат ва ярим автомат дастгоҳлар пайдо бўлди. Уларни юргизиш, тўхтатиш жуда осон, кнопка босилса бас. Қуввати аввалги дастгоҳларга нисбатан 50 марта ортиқ. Бир ўзим кунига 60 та детални қўлдан чиқаряпман. Скрейпер ўқи, фильтр, клапан, втулка, поршен ва бошқа деталларга жило бераман.

1946 йилда заводимиз бўйича 3,5 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, бултур 20,3 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Илгари заводда бор йўғи 2 та инженер ишлаган. Улар оддий чизмачиликни ҳам билишмасди. Бирор дастгоҳ бузилиб қолса ваҳима бўлиб кетарди, бутун коллектив оёққа турарди. 1946 йили заводимизга Василий Григорьевич Пак билан Иван Зайцев инженер бўлиб келишди. Шундан сўнг инженерга ёлчидик. Ҳар иккиси ҳам техниканинг кўз илғамас сирларини биларди. Василий Григорьевич ҳозир бош инженерлик лавозимида ишлаяпти. Ишчан, ташаббускор одам. Унинг атрофида 23 олий маълумотли инженер, 68 малакали техник тўпланган. Бири-биридан ўткир, билағон одамлар. Нимаики иш бўлса шулар билан бамаслаҳат ҳал қиламиз.

Шу тариқа корхонамиз ўсди, улғайди. Унинг ҳаётида катта-катта ўзгаришлар рўй берди. Детал тайёрлашдан машиналар ишлаб чиқаришга ўтилди. 1957 йилдан бошлаб корхонамиз Андижон ирригация машинасозлиги заводи номи билан юритиладиган бўлди. Қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бульдозер, скрейпер учун гидросистема, бензин ташийдиган, ер текислайдиган машиналар, пахта тозалаш саноати учун зарур асбоб-ускуналар ишлаб чиқара бошладик.

1964 йил заводимиз учун катта бурилиш йили бўлди. Заводни қайта реконструкция қилиш ишлари бошлаб юборилди. Ишлаб чиқариш майдони аввалги йиллардагига нисбатан 9 марта кенгайтирилди. Дастгоҳлар беш баравар кўпайди. Замонавий асбоб-ускуналар ўрнатилди. Юк ортиш, тушириш ишлари тўла механизациялаштирилди. 10 тонна юк кўтарадиган 2 та қудратли кран келтирилди. Бу билан трактор ва машиналарни юклаш осонлашди. Кўп меҳнат талаб қиладиган ишларнинг ҳаммаси механизмлар зиммасига юкланди.

Мен бу ўзгаришларнинг ҳаммасига гувоҳман. Уларни санаб тугатиб бўлмайди. Агар корхонамиз тарихини тўлиқ ёзсам катта китоб бўлади. Мен ҳозир бу ҳақда эмас, заводимизнинг бешигини тебратган, ўз тақдирини корхонамиз ҳаёти билан чамбарчас боғлаган кишилар ҳақида икки оғиз илиқ сўз айтишни истардим. Мен заводимиздан чиққан донгдор ишчилар: Маҳмуджон Қўшаев, Қобилжон Мамасолиев, Сирожиддин Ҳожиматов, Комилжон Абдураҳимов, Қўзибой Отаматов ва бошқаларнинг тақдири ҳақида кўп ўйлайман. Улар заводга мен билан бир вақтда ишга келишган. Бутун коллектив номини ҳурмат билан тилга оладиган бу кишилар ўттиз йилдан бери шу корхона шарафи учун курашиб келишмоқда. Улар қилган ишлар беҳисоб. Меҳнат дафтарчалари ташаккурномалар билан тўлиб кетган.

Заводда ишлаб чиқарилган скрейпер, бульдозер, ер текислайдиган, бензин ташийдиган, бетон ётқизадиган машиналар, насосларнинг аксарият қисми ана шу энг донгдор кишиларнинг қўлидан ўтган. Мураккаб машиналарни пайванд қилиш, эҳтиёт қисмларини тайёрлаш, силлиқлаш кўпинча шу кишиларга топширилади. Уларнинг қўлларидан чиққан машиналар халқ хўжалигимизга катта наф келтираётгани ҳеч кимга сир эмас.

Корхонада бунақа тажрибакор, кўпни кўрган, ишнинг кўзини биладиган байроқдор пайвандчилар, токарлар, силлиқловчилар кўп. Улар ҳар қандай мураккаб ишларнинг уддасидан чиқишади. Шунинг учун ҳам завод юксалишнинг ойдин йўлига чиқиб олди. Беш йилликнинг биринчи йили коллективимиз учун баракали йил бўлди. Зиммага олинган мажбуриятлар муваффақиятли адо этилди. Заводда маҳсулот реализация қилиш плани 101,3 процент бажарилди. Пландан ташқари 262 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 3,7 процент кўтарилди. Маҳсулот таннархи планда кўзда тутилганига қараганда 32 минг сўмга арзонлаштирилди. Бир йилда 1 миллион 789 минг сўм фойда олинди.

Ўтган йил бир қатор ишчиларга қувонч келтирди. Николай Анашкин ва Ориф Асронов бошлиқ бригадалар «КПСС XXIV съезди номли бригада» деган шарафга муяссар бўлдилар. Металл конструкция цехининг коллективи коммунистик меҳнат коллективи деган номни, юздан ортиқ ишчи эса коммунистик меҳнат зарбдори деган номни олди.

Маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Заводимиз ишлаб чиқарган машиналарга бўлган талаб ортиб кетди. Кейинги йилларда Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, РСФСР, Озарбайжон, Украина ва бошқа жойларга кўплаб бульдозер, скрейпер, ер текислайдиган машиналар юбордик. Биз ишлаб чиқарган машиналарни Польша, Вьетнам, Куба, Эрон, Болгария каби хорижий мамлакатлар ҳам ёқтириб сотиб олмоқда.

Ўтган йили чуқурлиги бир метрли ариқларни бетон қиладиган янги машина ишлаб чиқаришни ўзлаштирдик. «МБ-15» маркали бу машинанинг дастлабки 5 та тажриба нусхаси тайёрланди. Бу йил 20 та шундай машина ишлаб чиқарамиз. Шунингдек ўқарикларни текислайдиган машина, «Д-606» маркали қудратли бульдозер ишлаб чиқара бошладик.

Ишимизда камчиликлар ҳам бор. Завод бўйича 402 минг сўмлик ускуна бекор турибди. Уни ўрнатиш асосан 162-қурилиш трестига боғлиқ. Чунки трест бош корпус қурилишини чўзиб юборди. Юқорида айтганимиздек, заводни қайта қуриш 1964 йилда бошланган. Орадан 7—8 йил ўтишига қарамасдан қурилиш ҳамон тугалланганича йўқ. Бу ҳақда биз кўпгина ташкилотларга арз қилдик лекин натижа йўқ. Бунинг оқибатида завод қурилиши плани 1968 йилда 87 процент, 1969 йилда 81 процент, 1970 йилда 58 процент, 1971 йилда 45,7 процент бажарилди. Иш шундай суръат билан давом этадиган бўлса, завод қурилиши тўққизинчи беш йилликда ҳам битмайдиганга ўхшайди. Бизни шу нарса ташвишга соляпти. 162-қурилиш трестининг раҳбарлари бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришлари керак.

Заводимиз коллективи янги беш йилликда юксак марраларни кўзлаяпти. Ишлаб чиқариш ҳажми ўтган беш йилликдагига нисбатан 92,1 процент ортади. Бунга асосан меҳнат унумдорлигини кўтариш ҳисобига эришилади. Ҳозир бутун диққат-эътиборни юксак мажбуриятларни бажаришга қаратяпмиз. Ҳар бир ишчи Совет ҳокимиятининг 50 йиллик тўйи шарафига шахсий мажбурият олиб ғайрат ва шижоат билан ишламоқда.

Мен ҳам шахсий мажбурият олиб, бенуқсон ишлашга аҳд қилдим. Ўтган беш йиллик планимни уч йилу 7 ойда бажарган эдим. Тўққизинчи беш йиллик планни 3,5 йилда бажаришга сўз бердим, аҳдим қатъий.

500 МИНГ ВОЛЬТЛИ ЭЛЕКТР ЛИНИЯСИ

Тошкент областидаги Пискент шаҳрининг яқинида Ўрта Осиёда биринчи 500 минг вольт кучланишли электр линияси учун биринчи устун ўрнатилди. Бу линия Тошкент ГРЭСини 4,4 миллион киловатт қувватли Сирдарё давлат район электрстанцияси билан боғлайди ва узунлиги 178 километрга боради. Сирдарё ГРЭСи эса шу беш йилликда ишга тушади.

Линия битгач икки катта электрстанциянинг қуввати Ўзбекистон энергосистемасига жуда оз нобудгарчилик билан бериладп, чунки кучланиш қанча юқори бўлса, бирдай қирқимдаги сим орқали шунча кўп қувват юбориш мумкин. Бундан ташқари юксак кучланишли шундай линиялар тортилиши келажакда Ўрта Осиё ва Қозоғистон энергосистемаларини СССРнинг бирлашган энергетика системаси билан қўшишга замин яратади.

Тошкент билан Сирдарё ўртасидаги 500 минг вольт кучланишли линия шу йилнинг тўртинчи кварталида ишга тушади.

(ЎзТАГ).

СОҲИБКОРЛАР ТАДБИРИ

САМАРҚАНД, 18 февраль. (ЎзТАГ). Самарқанд области боғлари ва токзорларида кўклам олди ишлари бошланиб кетди. Бу ерларга маҳаллий ўғит чиқарилмоқда. Булоқлардан чиққан илиқ сув ариқларда оқизила бошланди. Бахмал районида январнинг аёзли кунлари бошланмасидан аввал боғлар икки марта суғориб қўйилган эди. Ҳозир деҳқонлар токзорларда нам тўплашга киришдилар. Иштихон районидаги ҳамма боғ ва токзорлар суғорилди. Самарқанд ва Булунғур районларидаги мевали дарахтларнинг кўпчилиги сувга қондирилди.

Самарқанд областида салкам йигирма минг гектар ердаги боғ ва токзорларга яхоб берилди.

РЕСПУБЛИКАМИЗ саноат корхоналарининг азамат ишчилари тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини барвақт бажаришга ҳаракат қилаётирлар. СУРАТЛАРДА: (юқорида) Самарқанд чинни заводининг серғайрат ишчиси Мўмина Ризаева тайёр маҳсулотларни жойлаштирмоқда. (Пастда) Самарқанд ипак-тўқув фабрикасининг тўқув цехи.

В. Сироткин фотолари.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтидаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводининг металл қуювчиси Абдуллажон Султонмуродов коммунистик меҳнат бригадасига раҳбарлик қиляпти. Ўн олти йилдан бери шу корхонада баракали ишлаб келаётган бу фидокор ишчи Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланган. У бошлиқ коллектив ишлаб чиқаришда муттасил яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётир. Суратда: А. Султонмуродов.

И. Глауберзон фотоси.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ОШДИ

Янгиердаги темир-бетон буюмлар ва конструкциялар комбинати ҳар соатда қирқ кубометр детал ишлаб чиқармоқда. Бу — комбинат ташкил этилган йил яъни бундан ўн йил аввал ҳар кун ишлаб чиқарилган маҳсулотдан қарийб бир ярим баравар кўп.

Корхона коллективи резервлар қидиришни давом эттириб, маҳсулот ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтирмоқда. Бунга ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтирмай эришилмоқда. Чунончи, йил бошланиши билан комбинат суғориш каналлари учун ўзан бетларини қоплайдиган плиталар ишлаб чиқариш тўғрисида ошиғич топшириқ олди. Аввал кўп метрли арматура тўрлари қўлда тайёрланар эди. Бундай арматураларни жойлаштирадиган электр пайвандлаш станоги йўқ эди. Шунинг учун ҳам иш унуми жуда паст эди. Рационализаторлар бу ишни тезлаштириш мақсадида станок столини узайтирдилар. Шу туфайли арматура симларини боғлашни механизациялаштириш мумкин бўлиб қолди ва меҳнат унумдорлиги ўн баравар оширилди.

Новаторлар бошқа бир муҳим проблемани ҳал қилишда комбинатга ёрдамлашдилар. Аввал темир бетон буюмлар ясаш чоғида, бу буюмлар махсус камераларда буғланар эди. Бунга 12 соат вақт кетар эди. Рационализаторлар бетонни иссиқ ҳолида шакллантириш усулига ўтишни таклиф қилишди. Натижада буюмларни термик усулида ишлаш учун сарф бўладиган вақт ярим баравар қисқарди.

Ҳозир комбинат 115 минг куб метр ёки бултургига қараганда икки минг куб метр кўп темир бетон буюмлар ишлаб чиқармоқда. Бу ўсишнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан қўлга киритилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

УРУҒЧИЛИККА ЭЪТИБОР КУЧАЯДИ

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 13 февраль сонида «Уруғчиликка эътибор шуми?» сарлавҳали редакцион мақола босилиб, унда Самарқанд области хўжаликларида дон, сабзавот ва озуқабоп экинларнинг навли, районлаштирилган уруғи тайёрлаш қониқарсиз аҳволда эканлиги танқид қилинган эди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ушбу мақола ўз вақтида берилган ва унда кўтарилган масала жуда тўғри эканлигини таъкидлаб, ҳар бир колхоз ва совхозни ўзида етиштирилган навли, районлаштирилган уруғликлар билан тўла таъминлашдек муҳим масалага меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область ва район Советлари, қишлоқ хўжалик органларининг эътиборини қаратди.

Сараланган, районлаштирилган уруғликни оддий дон ҳисобига тайёрлов пунктларига топшириб юборган хўжаликлар раҳбарларининг нотўғри хатти-ҳаракати қаттиқ қораланди.

Ўзбекистон ССР Совхозлар ва Озиқ-овқат саноати министрликлари уруғлик картошкани сақлашга етарли эътибор бермаётганликлари, бу борада маҳаллий органлар ва хўжаликларнинг раҳбарларига тегишинча талабчанлик кўрсатмаётганликлари таъкидланди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Совхозлар, Озиқ-овқат саноати министрликларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ҳамда область Советлари ижроия комитетларига яқин кунлар ичида ҳамма уруғликларни экишга тайёрлашнинг аҳволини текшириб чиқиб, мавжуд камчиликларни дарҳол тугатиш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети газетанинг 13 февраль сонида босилиб чиққан «Уруғчиликка эътибор шуми?» сарлавҳали мақолани ҳамда республика Министрлар Советининг шу мақола юзасидан қабул қилган қарорини министрликларнинг коллегияларида, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг мажлисларида муҳокама қилишни топширди.

ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН МУКОФОТЛАР

Фан ва маданият арбоблари, ишлаб чиқариш новаторлари, халқ хўжалиги мутахассисларидан катта бир группаси 18 февралда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига тўпланишди. Уларга Ўзбекистон ССР фахрий унвонлари берилганлиги тўғрисидаги ёрлиқлар, республика Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиқларидан иборат юксак мукофотлар топширилди. Ички ишлар министрлиги органларининг бир қанча ходимлари «Жамоат тартибини муҳофаза қилишдаги аъло хизмати учун» медалини олишга сазовор бўлди.

Мукофотларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин топширди. У алоҳида ўрнак кўрсатган ўртоқларни самимий табриклади, уларга сиҳат-саломатлик меҳнатда янги-янги муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

ИРОҚ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВИЗИТИ ТУГАДИ

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Ироқ Араб социалистик Уйғониш партияси (БААС) регионал раҳбарлиги бош секретарининг ўринбосари, Ироқ Республикаси революцион қўмондонлиги кенгаши раисининг ўринбосари Саддам Ҳусайн бошчилигидаги Ироқ партия-ҳукумат делегацияси шу йил 10 февралдан 17 февралгача расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқида бўлди.

Саддам Ҳусайнни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний қабул қилди. Саддам Ҳусайн билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин музокаралар олиб борди.

Қабул қилинган Совет—Ироқ қўшма ахборотида икки мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатлар ва кенг ҳамкорлик муваффақиятли ривожланиб ва мустаҳкамланиб бораётганлиги айтилади.

Ахборотда дейиладики, Ироқ ҳукумати Ироқ халқининг миллий манфаатларини кўзлаб нефть соҳасида ўтказаётган сиёсатини, шунингдек Араб социалистик Уйғониш партияси билан Ироқ ҳукумати монополистик нефть компанияларига нисбатан тутаётган қатъий позициясини совет томони қўллаб-қувватлаётганлигини изҳор этди. Ироқ томони эса дўст Совет Иттифоқи Ироққа кўрсатиб келган ва кўрсатаётган беғараз катта ёрдамга юксак баҳо берди.

Томонлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Араб социалистик Уйғониш партияси ўртасидаги дўстона алоқаларнинг аҳволидан мамнун бўлганликларини изҳор этдилар ва бу алоқаларни янада ривожлантириш ҳаракатида эканликларини изҳор қилдилар.

Музокаралар чоғида Яқин Шарқдаги ҳозирги аҳволга катта эътибор берилди. Томонлар Исроилнинг Араб мамлакатларига қарши империалистик агрессияси давом этаётганлиги натижасида шу райондаги аҳвол кескинлигича қолаётганлиги ва тинчликка таҳдид қилаётганлигини қайд этдилар. Бу нарса АҚШнинг империалистик доиралари ва халқаро сионизмнинг агрессорга сиёсий, ҳарбий ва молиявий-иқтисодий ёрдамининг натижасидир. Совет томони Совет Иттифоқи араб халқларининг одилона курашига бундан буён ҳам ҳар томонлама ёрдам ва мадад бераверишга тайёр эканлигини айтди.

Ироқ томони Совет Иттифоқининг шу соҳадаги доимий куч-ғайратларини юксак баҳолади.

Араб давлатларининг ҳаракат бирлиги, араб давлатларининг куч-ғайратлари ва имкониятларини империализм ва реакция кучларининг кирдикорларига қарши курашга сафарбар этиш, араб давлатларининг социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, дейилади ахборотда, Исроилнинг империалистик агрессиясига қарши олиб борилаётган кураш муваффақиятининг муҳим шартларидан бири эканлиги суҳбатлар чоғида қайд этилди. Шу муносабат билан томонлар халқаро империализмнинг араб мамлакатлари ва халқлари бирдамлигини ҳамда уларнинг асл дўстлар — социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлигини бузишни мақсад қилиб қўйган антикоммунизм ва антисоветизмни ёймоқчи бўлиб қилаётган уринишларини қатъий қоралодилар.

Томонлар ялпи тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга доир актуал халқаро проблемаларни муҳокама қилиб, ушбу масалалар юзасидан тутилган позициялар бир-бирига яқин ёки мос эканлигини айтиб ўтдилар. Томонлар БМТ Бош Ассамблеяси XXVI сессиясининг қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференциясини чақириш тўғрисидаги резолюциясининг амалга оширилишини ёқлаб чиқдилар.

Ироқ делегацияси Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар сиёсий маслаҳат комитетининг яқинда Прагада бўлиб ўтган кенгаши қарорларига юксак баҳо берди, бу қарорлар Европада тинчликни мустаҳкамлаш ишига қўшилган жуда муҳим ҳисса, умуман халқаро хавфсизликни таъминлаш учун катта аҳамиятга эгадир.

Томонлар Америка агрессияси давом этаётганлиги оқибатида Жануби—Шарқий Осиёда хавфли кескинлик сақланиб қолаётганлигидан жиддий ташвишланаётганликларини изҳор этдилар. Улар АҚШнинг Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларига қарши империалистик агрессиясини, шунингдек Вьетнам Демократик Республикаси территориясини ваҳшиёна бомбардимон қилиш яна бошлаб юборилганлигини қатъий қоралардилар.

Саддам Ҳусайн Ироқ Республикасининг президенти, Араб социалистик Уйғониш партияси регионал раҳбарлигининг бош секретари Аҳмад Ҳасан Ал Бакир номидан Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқларни расмий дўстона визит билан Ироққа боришларини таклиф қилди. Таклифлар мамнуният билан қабул қилинди. Визитлар вақти кейинчалик белгилаб олинади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ИШОНЧ ВА ТАЛАБ

Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи сифатли ва замонавий маҳсулотлари билан донг таратган. Бу завод Тошкент шаҳридаги ёш, лекин йирик корхоналардан бири. Ўтган 30 йил мобайнида 40 мингга яқин 60 хилдан кўпроқ тўқимачилик саноати учун машиналар ва станоклар ишлаб чиқарилди. Кейинги 12 йил ичида корхона Ленин ва Меҳнат Қизил байроқ орденлари билан тақдирланди. Бу улкан зафарларда завод партия комитети ҳисобидаги 20 та цех партия ташкилоти ва 54 та партия группасига уюшган 685 коммунистнинг муносиб ҳиссаси бор. Улар ҳар бир ишда ибрат бўлаётирлар.

Буни тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили якунлари мисолида ҳам кўрса бўлади. Коммунистлар шахсий йиллик топшириқларини муддатидан 2-3 ой илгари бажариб қўйдилар. Улар социалистик мусобақа ва ажойиб ташаббусларнинг карвонбошиси бўлаётирлар. Коммунистлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни яхши йўлга қўйган, маънавий-ахлоқий, маданий-маиший соҳаларга жиддий эътибор бераётган завод партия ташкилоти партия топшириқларининг ижросини қаттиқ назорат қилиб бормоқда.

Корхонада ҳар бир ишчи беш йиллик план топшириқлари юзасидан ўз зиммасига оширилган мажбурият олган. Уларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитлар мавжуд. Ҳар бир ишчи, мастер, цех бошлиғи ва мутахассис коммунистлар ўз хизмат вазифаларидан ташқари партия топшириқларини ҳам сидқидилдан адо этиб, завод шон-шуҳратини оширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Завод партия комитети составига 11 коммунист сайланган. Уларнинг ҳар бири ўз вазифасидан ташқари қўшимча партия топшириғига ҳам эга. Корхона партия комитети аъзоси, токарь Раҳим Самиғов янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этиш иши билан шуғулланади. 1970 йили заводда ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланиш, янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этиш суст бажарилган эди. Умуман ўтган беш йил ичида давлат комиссияси томонидан тавсия этилган ва ишлаб чиқарилиши лозим бўлган 19 турдаги янги машиналардан фақат 9 тасигина ўзлаштирилди. Бундай аҳвол завод партия ташкилотини жиддий ташвишлантириб қўйди. Партком аъзоси Раҳим Самиғов бу ишга астойдил киришди. Уни партия комитети мажлиси кун тартибига асосий масала қилиб киритди. Муҳокама яхши самара берди. 1971 йилда янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этиш анча яхши йўлга қўйилди. Малакали кадрлар, мутахассислар бу ишга кенг жалб этилди. Рационализаторлар таклифи ишлаб чиқаришга кенг кўламда жорий этилмоқда.

Завод коммунистлари тажрибали мастер ва яхши ўртоқ Алексей Пакни ҳурмат билан тилга оладилар. У ҳам завод парткоми аъзоси, ўз вазифасидан ташқари ишлаб чиқаришнинг қандай йўлга қўйилганлиги масалалари билан ҳам шуғулланади. Бундан икки йил аввал 3-механика цехи энг қолоқ участкалардан бири эди. Коммунист А. Пак шу цехга ўтиб ишлаш учун хоҳиш билдирди. Цех коммунистлари бу тажрибали мастерни цех партия ташкилотига секретарь қилиб сайладилар. Янги секретарь коллектив ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни яхши йўлга қўйди, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Бу ишларни бажаришда унга коммунистлар, илғор ва тажрибали ишчилар кўмаклашдилар. Уч ойдан сўнг цех заводдаги илғор цехлардан бири бўлиб қолди. Бу цех ҳозир ҳам социалистик мусобақада олдинги ўринда бормоқда.

Завод партия комитети аъзолари слесарь Николай Тихонов, ишчи Маҳмуда Яҳёрова ҳам партия топширигини сидқидилдан адо этмоқдалар. Коммунист Николай Кузнецов 20 йилдан бери шу заводда ишлайди. У 1965 йилда Тошкент авиация техникумининг машинасозлик бўлимини тугаллади. У ҳам қолоқ бригадага ўтди. Бу ерда ишлаётган 10 ишчининг 7 таси кечки техникумларда ўқимоқдалар. Виктор Коробов, Михаил Хрусталов, Юрий Литинлар эса олий ўқув юртларида таълим олмоқдалар. Цехда 15 йил аввал беш хил маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, ҳозир 240 хилдан ортиқ запас қисмлар, станок ва машиналар учун деталлар тайёрланмоқда.

Коллектив ўртасида катта обрў қозонган Николай Кузнецов партия топшириғини яхши бажармоқда. У кўплаб шогирдлар тайёрлади. Унинг қилган меҳнатлари юксак тақдирланиб, Ленин ордени олишга мушарраф бўлди.

Бироқ заводдаги барча цехларда ҳам иш ана шундай яхши ташкил этилмаган, ҳамма коммунистлар ҳам ўзларига берилган партия топшириғини намунали бажаришаётгани йўқ. 2-механика цехи партия ташкилоти бу соҳада бир қатор камчиликларга йўл қўймоқда. Партия йиғилишлари мунтазам ўтказилмаётир. Цех партбюроси ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини бузаётган кишилар билан муросасозлик қилиб келмоқда. Партия топшириқларининг ижросини текшириш эътибордан четда қолмоқда.

Завод партия комитети мажлисида ва корхона коммунистларининг умумий йиғилишларида цех партия ташкилотининг иши кенг муҳокама қилинди. Сиёсий-тарбиявий ишларни яхшилаш, коммунистларнинг авангардлигини таъминлаш, ишлаб чиқаришни юксалтириш ва коммунистларнинг назарий савиясини ошириш тадбирлари белгиланди.

Завод коммунистлари коллективнинг сиёсий ҳаётида актив қатнашмоқдалар. 300 дан ортиқ коммунист партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларида жамоат ишлари билан банд. 45 коммунист пропагандист, 40 коммунист штатсиз лектор, 60 коммунист эса сиёсий ахборотчилардир. Бу — завод партия ташкилотидаги коммунистларнинг катта кўпчилик қисмини ташкил этади.

Завод партия комитети коллектив ўртасида оммавий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўйган. Бу ишларнинг ҳаммасини коммунистларнинг ўзлари олиб бормоқдалар. Партия топшириғини сидқидилдан бажариш, ишлаб чиқаришда ўз ҳамкасб ўртоқларига ўрнак кўрсатиш, қаерда ва қандай лавозимда ишлаётганидан қатъий назар авангард бўлиш завод коммунистларининг жонажон иши ва бурчи бўлиб қолмоқда.

М. МУРОДОВ,
Р. КЛЕГЛЕЕВ.

ДИРЕКТИВА ОБЪЕКТЛАРИ ЙЎҚЛАМАСИ

ИШНИ ТЕЗЛАШТИРДИК

СЎЗ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРИ С. ИБРОҲИМОВГА

Яқинда қурилиш ташкилотлари, қурилиш индустрияси корхоналари ва монтажчи ташкилотлар раҳбарлари иштирокида Тошкентда бўлиб ўтган СССР Қурилиш министрлигининг коллегия йиғилиши 1972 йилги вазифаларни барвақт уддалаш масаласига бағишланди. Беш йилликнинг энг йирик ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини муддатидан илгари қуриб ишга тушириш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирлар муҳокама қилинди. Шунингдек, коллегия йиғилишида ўтган йилда йўл қўйилган камчиликлар рўй-рост очиб ташланди, уларни бартараф этишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Тўғри, бу йил қиш ҳар сафаргидан ҳам қаттиқ келди. Қурилиш ташкилотларининг юмушларига бу қиш қаттиқ халал берди. Бетон қоришмаларини ётқизиш, бино деворларига ғишт териш каби бир қатор ишларни тез суръат билан олиб боришимизда қийинчиликларга дуч келдик.

Шуни ҳам айтиш кераки, министрлигимизга қарашли қурилиш ташкилотлари коллективлари ана шундай ноқулай об-ҳаво шароитида қийинчиликларга бардош бериб, тадбиркорлик билан ишлашга кўникиб қолишган. Тўғрироғи, бу соҳада орттирган тажрибамиз шу кеча-кундузда бизга қўл келяпти.

Министрлигимиз бўйича тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили қурилиш-монтаж топшириғи ошириб бажарилди. Бир сўз билан айтганда, 126 та ишлаб чиқариш қувватлари ва бошқа йирик объектлар қуриб фойдаланишга топширилди. Оҳангарон дарёсини бошқа ўзан бўйича оқизиш мақсадида гигант гидротехник иншоот — 6 километрли магистрал туннель қурилди. Бундан ташқари, Олмалиқда йилига 10,5 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган уй-рўзғор буюмлари заводи, Чиноз қум-шағал карьери, йилига 20 миллион дона ғишт етказиб берадиган Бухоро ғишт заводлари бошқармаси, Қўқон пойафзал фабрикаси қурилиб фойдаланишга топширилди.

Бу йилги ишларимиз ўтган йилгидан анча ортиқ. Министрлигимиз бош пудрат бўйича 1971 йилдагидан 12 процент кўп иш бажаради. Пландан ташқари 60 дан зиёд ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширамиз.

Олдимизда турган улкан вазифаларни амалга оширишнинг ўзи бўлмайди. Қиш оғир келган айни шу пайтларда мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланиш асосий омилларимиздан биридир. Биз шу мақсадда орттирган илғор тажрибаларимизни барча қурилиш ташкилотларида кенг ёйишга тааллуқли тадбирлар ишлаб чиқиб, уни қурилишга жорий этишга катта эътибор беряпмиз. Илгарилари қишнинг ёғин-сочинли кунларида бетон қуйиш, ғишт териш сингари сермашаққат ишлар деярли ётиб қоларди. Биз, бу йил ана шу юмушлар бажарилаётган қурилиш объектларида ишчиларга мавжуд шарт-шароитларни яратиб беришга ҳаракат қилдик. Ҳаво қаттиқ совиб, бетон қуйишга имконият бўлмай қолганда бетон қуювчи ишчиларни бекор туриб қолмасликлари учун бошқа участкаларга жалб этяпмиз. Кўпинча, қишда бажарилиши мумкин бўлган — тупроқ ишларига эътиборни қаратяпмиз. Механизаторларимиз қурилаётган объектларнинг пойдеворлари учун котлованлар, газ, сув, канализация ҳамда иссиқлик қувурлари ва тармоқлари ўтадиган жойларни қазиётирлар. Бу, ишни узлуксиз олиб боришга имкон бермоқда. Шунингдек, мисли кўрилмаган тезкорлик билан қурилган Олмалиқ химия заводи қурилишида орттирган тажрибамизни бошқа қурилиш объектларида ҳам синаб кўряпмиз. Бу тажриба шундан иборатки, қурилишнинг барча жараёнлари тармоқ графиги асосида олиб борилади. Бир қурилиш ташкилоти ўзига топширилган ишни бажарди дегунча, иккинчи қурилиш ташкилоти ўша участкада иш бошлаб юборади.

Биз Олмалиқ химия заводининг иккинчи навбати, Фарғона сунъий толалар заводи, Самарқанд суперфосфат заводи, Хива гилам комбинати ҳамда Урганч ёғ-мой комбинати сингари беш йилликнинг энг йирик қурилишларида юқорида қайд этилган «Олмалиқ тажрибаси»ни қўллашга ҳаракат қиляпмиз. Натижа ёмон эмас. Биринчидан, кўплаб қурилиш материаллари тежаб қолинаётган бўлса, иккинчидан иш суръатига-суръат қўшиляпти.

Министрлигимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг ун ҳамда чорва озуқаси тайёрлаш саноати корхоналари қурилишини тезлаштириш ҳақидаги кўрсатмаларини бажара бориб, 1966 йилда Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ҳузурида ун ва чорва озуқаси тайёрлаш корхоналарининг қурилишга ихтисослашган трест — Спецэлеватормельстрой» ташкил этган эди.

Ўтган қисқа вақт мобайнида «Спецэлеватормельстрой» янада кенгайтирилди, унинг ихтиёрида янги қурилиш ташкилотлари ташкил этилди, қурилиш жараёнлари механизациялаштирилди. Ўтган беш йил ичида трест бунёдкорлари куч-ғайрати билан 2654 минг тонна ғаллани сақлаш қувватига эга бўлган элеваторлар, қудратли тегирмонлар, бир кеча-кундузда 200 тонна чорва озуқаси тайёрлаб берувчи ишлаб чиқариш қувватлари қурилиб фойдаланишга топширилди.

Биз ун ва чорва озуқаси тайёрлаш саноати корхоналари қурилиши суръатини янада тезлаштириш ва иншоотлар чидамлилигини ошириш тадбирларини кўрмоқдамиз. Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили давомида «Спецэлеватормельстрой» трестига қарашли қурилиш ташкилотлари коллективлари шижоаткорона меҳнати туфайли республикамизнинг Қарши, Андижон, Наманган, Самарқанд шаҳарларида жами 82 минг тонна ғаллани сақлаш қувватига эга бўлган элеваторлар, Қўқон, Жиззах, Оҳангарон шаҳарларида бир кеча-кундузда 980 тонна буғдойни унга айлантирувчи тегирмонлар, Қўқонда эса чорва озуқаси ишлаб чиқарувчи цех қурилиб ишга туширилди. Янги беш йилликнинг иккинчи йилида ун ва чорва озуқаси тайёрлаш саноати корхоналарини қуриш кўламини янада ошириш юзасидан катта тадбирлар белгилаганмиз. Қўқон, Оҳангарон, Жомбой, Тахиатош, Ленинск, Фарғона шаҳарларида янги типдаги элеваторлар, Қарши, Жомбойда тегирмонлар ҳамда Жиззахда чорва озуқаси тайёрлаш цехини қўлдан чиқариб, буюртмачиларга топширишимиз лозим. Бунинг учун «Спецэлеватормельстрой» трести ишчи, инженер-техник ходимлари барча имкониятларни ишга солишяпти. Биз фан ва техника ютуқларини қурилишга дадил жорий этишга ҳаракат қилаётирмиз. Бу, зиммамизга олган юксак вазифаларни тез ва соз адо этишга ёрдам беради.

Тошкент шаҳар паррандачилик фабрикасининг аҳил коллективи қўлга киритаётган муваффақиятлар кишини қувонтиради. Корхона цехларида 27 минг товуқ боқиляпти. Суратда: фабрика хизматчиси Салтанат Хўжаева тухумларни йиғиштириб олмоқда.

Ф. Абдурасулов фотоси.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

ГРОДНО

«МАЗ-500» ва «КРАЗ-210» маркали автомашиналар учун бизнинг мамлакатимизда тайёрлаб берилаётган кардан валларнинг тўртдан бири Гродно заводида ишлаб чиқариладиган бўлади. Шу шаҳардаги кардан валлар ишлаб чиқарадиган заводда янги ишлаб чиқариш корпуси ишга туширилди. Энди бу корхона аввалгига қараганда бир ярим баравар кўп маҳсулот бера олади.

Гродно заводининг реконструкция қилиш давом этмоқда.

АБАКАН

Хакасиядаги гидролиз-ачитқи заводи ўзининг биринчи маҳсулотини бера бошлади. Бу завод ёғоч қипиғи ва пайрахалардан хом ашё тариқасида фойдаланади. Ҳар йили бу корхона 28 минг тонна ачитқи ишлаб чиқаради.

Бу янги завод Красноярск ўлкасидаги биохимия саноатининг тўртинчи корхонасидир.

КИРОВ

Кировдаги йирик панелли уйсозлик заводида керамзит шағал цехи ишга тушди. Бу катта цех бетон учун енгил тўлдиргич бўлган керамзит шағалини ҳар йили юз минг куб метр миқдорида тайёрлаб беради. Цехнинг лойиҳа қуввати ўзлаштирилганидан кейин Киров уйсозлари бу материални бошқа областлардан ташиб келишларига эҳтиёж қолмайди.

ЕРЕВАН

Камо шаҳрида ишга туширилган пишлоқ заводи бир сменада йигирма беш тонна сутни қайта ишлаб беради. Тўла равишда механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган бу корхона шаҳарни ва унинг атрофидаги Севан ҳавзаси районларини сут маҳсулотлари билан таъминлаб туради.

Артик, Мартуни ва Ноемберяндаги гўшт-сут заводларини муддатидан олдин ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди. Ереванда ва Ленинаканда хом гўшт таомлар ва колбасалар ишлаб чиқарадиган цехлар реконструкция қилинади.

(ТАСС).

БАЙРОҚ МУБОРАК!

«Андижанводстрой» трестига ва «Голодностепстрой» бошқармасига 1971 йил тўртинчи кварталдаги иш якунлари бўйича СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроқлари топширилди. Бу трест ва бошқарманинг коллективлари Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли корхона ва ташкилотларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида энг яхши кўрсаткичларга эришдилар.

«Ферганаводстрой»», «Промстройматериали», «Узглавводстрой» ва «Главсредазирсовхозстрой» трестлари ҳамда «Средазгипроводхлопок» институтининг коллективлари СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда қишлоқ хўжалик ва тайёрлов органлари ишчи ва хизматчилари касаба союзи марказий комитетининг кўчма Қизил байроқларига сазовор бўлдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЖАМИЛА БОЛГАРИЯДА

Театр жамиятлари вакилларининг халқаро йиғинларидан бирида СССР халқ артисти, Давлат мукофотининг лауреати Олим Хўжаев сўзга чиқди. У минбардан тушиб, танаффус бошланганда Ўзбекистоннинг таниқли артистини жаҳоннинг турли томонларидан келган санъат аҳллари ўраб олишди. Ўзаро суҳбат бошланди. Шундай суҳбатлардан бирида болгариялик режиссёр Олим Хўжаевга «бир минутга маслаҳатлик гапи бор»лигини айтиб қолди.

Шу тариқа Болгария Халқ Республикаси театршунослари билан Тошкентдаги Ҳамза номли ўзбек академик драма театри ўртасида алоқалар кучайди. Амалий ишга киришилди. Болгариядаги Хасково драма театри ижодий коллективи Ўзбекистондаги саҳна асарларидан «Бой ила хизматчи» драмасини танлаганлигини маълум қилди. Бу, ўзбекистонлик санъаткорларни ҳам мамнун этди. Олим Хўжаев Тошкент билан мусобақадош Хасково округига таклиф қилинди. Бу ердаги драма театрининг вакиллари уни қизғин қарши олишди.

Кеча Олим Хўжаев Хасководан Тошкентга сим қоқди. Телефон орқали у республика театр жамиятидаги мутахассисларга «Бой ила хизматчи» драмасини Хасководаги Иван Димов номли драма театрида саҳналаштириш ишлари қизғин бораётганлигини таъкидлади. Бугунги кунда пьеса мукаммал ўрганиб бўлинди. Роллар устида ишлаш тугалланиш арафасида. Премьерани март ойининг охирида ўтказиш мўлжалланмоқда Ўзбекистонлик артист Хасководан туриб Ҳамза театрининг рассоми Георгий Бримга ҳам салом айтди. У Тошкент театр устахонасида мазкур драма саҳна кийимларини тайёрлашга бошчилик қиляпти.

Кийим-кечакларни тайёрлаш тугай деб қолди. Эрта-индин Георгий Брим яна Болгарияга учиб кетади. Ўзбекистон театрлари саҳналарида кўп марталаб ижро этилган «Бой ила хизматчи» драмасининг Хасково округи марказий театрида ҳам кўрсатилишига амалий ёрдам кўрсатиляпти. Олим Хўжаев ролларни тайёрлашда болгариялик ҳамкасбларига яқиндан кўмаклашмоқда. Ҳа демай, Жамила, Ғофир ва Солиҳбой кийимидаги болгар артистлари ўз муҳлисларини ўзбек халқининг ўтмиш ҳаётини акс эттирадиган саҳна асари билан таништирадилар.

Ж. УМИДЖОНОВ.

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАР УНИВЕРСИТЕТИ

ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ АСОСИЙ ЙЎЛИ

КПСС XXIV съезди шу беш йилликда ва бундан кейин ҳам халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтириш вазифасини қўйди. Беш йилликнинг асосий вазифаси — социалистик ишлаб чиқаришни юқори суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техникани тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигини оширишни тезлаштириш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборатдир.

Партия съезди қарорларида социализм асосий иқтисодий қонуни билан боғлиқ бўлган хўжалик тараққиётининг мақсади аниқ белгилаб берилган. Партия белгилаб берганидек, мамлакатнинг яқин йиллар ичидаги ва бундан кейинги иқтисодий тараққиётининг асосий йўли ижтимоий ишлаб чиқаришни ҳар томонлама интенсивлаштиришдан, унинг самарадорлигини оширишдан иборатдир.

1.

Экономиканинг тараққиёти, маълумки, кўпдан-кўп факторлар билан характерланиб, экстенсив ва интенсив факторларга бўлинади. Экстенсив фактор, аввало, фойдаланилаётган ресурсларнинг **миқдорий** ўсиши билан боғлиқдир. Масалан, ишлаб чиқаришнинг ўсишига қўшимча ишчи кучини жалб қилган ҳолда ишлаб чиқаришни кўпайтиришга эришиш мумкин. Шунингдек, янги цехлар ва корхоналарни барпо этишга ажратиладиган капитал маблағлар ҳажмини кўпайтириш йўли билан ҳам ишлаб чиқаришни кўпайтириш мумкин.

Интенсив факторларнинг аҳамияти бундан бошқачароқ. У, ўз эътибори билан, ресурслардан фойдаланиш **сифатини** яхшилашдан, яъни ҳар бир килограмм хом ашё, ҳар бир ускунанинг янада юксакроқ унум беришидан иборат. Ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш ишлаб чиқаришни ўстиришнинг худди шу факторлари ролини кучайтиришни назарда тутадики, бу унинг самарадорлигини, яъни ишлаб чиқаришда фойдаланилаётган ресурсларнинг самарадорлигини ошириш демакдир. Бугунги кунда ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш йўлини тутиш шунинг учун ҳам зарурки, бунда қўшимча ишчи кучини жалб қилиш имконияти қисқаради. Капитал маблағларнинг ўсиш суръатлари эса ўзининг муайян чегарасига эга, чунки жамғариш фонди мамлакат миллий даромадида унинг бошқа бир қисми — истеъмол фондини ошириш учун восита, холос.

Ижтимоий ишлаб чиқаришни оширишнинг муҳим омиллари — маҳсулот сифатини ошириш ва тежамкорлик режимига амал қилишдир. Шуни эслатиш кифояки, айтайлик, истеъмол қилинадиган электр энергиясининг бир процентини тежаш халқ хўжалиги миқёсида уни ишлаб чиқаришни қарийб 7 миллиард киловатт-соат кўпайтириш, истеъмол қилинадиган пўлатнинг бир процентини тежаш эса уни бир миллион тонна кўп қуйиш демакдир.

Ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш йўли билан унинг самарадорлигини ошириш, ўз эътибори билан, оқибат натижада ижтимоий меҳнат унумдорлигини ўстириш демакдир. Саккизинчи беш йиллик мобайнида меҳнат унумдорлигини ошириш йўлида олға томон катта қадам ташланди. Чунончи, 1966—1970 йилларда ижтимоий меҳнат унумдорлиги еттинчи беш йилликдаги 29 процентга нисбатан 37 процент ошди. Бироқ, тўққизинчи беш йилликда корхоналаримиз олдига қўйилган улкан вазифалар ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўлида янада катта куч-ғайрат сарфлашни талаб этади. Шу беш йиллик ичида меҳнат унумдорлигини ошириш миллий даромад ҳажмини 80-85 процент ўстиришни таъминлаши, саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни 90 процент, қурилиш-монтаж ишларини 95 процент, шунингдек, бутун қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқаришни ва темир йўл транспортида юк ташиш ҳажмини ўстиришни таъминламоғи лозим. Белгиланган бу тадбирларни муваффақиятли амалга ошириш барча меҳнат аҳлининг янада катта ғайрат сарфлашини тақозо этади.

2.

Ижтимоий меҳнат унумдорлигининг ўсиши кўп ҳолларга боғлиқ. К. Маркс «Капитал» асарининг биринчи томида, масалан, меҳнат унумдорлиги **«ишчи маҳоратининг ўртача даражаси билан, фаннинг тараққиёт даражаси ва унинг технология жиҳатдан татбиқ қилиш даражаси билан, ишлаб чиқариш процессининг ижтимоий комбинацияси билан, ишлаб чиқариш воситаларининг кўлами ва самаралилиги билан белгиланади»**, деб кўрсатган эди. КПСС XXIV съезди қарорларида ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш шароитини таъминлашнинг комплекс тадбирлар системаси белгилаб берилди.

Ҳозирги вақтда ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш негизи **фан-техника тараққиёти суръатларини тезлаштиришдан**, яъни фан ютуқларининг «технологик қўлланилиш даражаси»ни оширишдан иборат. Масалан, Меҳнат илмий-тадқиқот институти томонидан ўтказилган меҳнат унумдорлигини ошириш таҳлили маълумотларига кўра, ишлаб чиқаришнинг техника даражасини ошириш натижасида меҳнат унумдорлиги камида 75 процент ошган.

Бу беш йилликда янги техникани жорий этишга, серунум ускуна ва материалларни ишлаб чиқаришга катта эътибор берилаётганини шу билан изоҳлаш мумкин. Масалан, тўққизинчи беш йилликда саноат маҳсулоти ҳажми тахминан 44 процент ўсадиган бўлса, ускуналар ва автоматлаштириш воситалари ишлаб чиқариш икки баравар, электрон-ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқариш — 2,6 баравар, машинасозлик учун автоматик ва ярим автоматик станоклар ишлаб чиқариш 3,5 баравар ошади.

Ишлаб чиқаришни техника билан қуроллантиришнинг ошиши **ишчи кучи тайёрлаш** сифатига катта талаблар қўяди, мутахассислар ва малакали ишчи кадрлар салмоғининг ўсишини тақозо этади. Шу беш йилликда олий ва ўрта маълумотли 9 миллион мутахассис тайёрлаш белгиланганки, бу саккизинчи беш йилликдагига нисбатан қарийб икки миллион кўпдир. Ҳунар-техника билим юртларида камида 9 миллион малакали ишчи тайёрланади. Бевосита корхоналарнинг ўзида кадрларнинг маҳоратини ошириш юзасидан катта вазифалар ҳал қилинади. Ходимларнинг профессионал маҳоратини ошириш айниқса

Чирчиқдаги Ўзбекистон химия саноати машинасозлиги заводининг меҳнатсевар ишчилари СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига муносиб армуғон ҳозирлашга ҳаракат қилмоқдалар. Мамлакатимиз химия саноати корхоналарига бекаминкўст аппаратлар, агрегатлар етказиб берилялти. СУРАТЛАРДА: (чапда) корхонанинг биринчи механика цехи илғорлари В. Мельников, Н. Гончаров, А. Дедюрин ва А. Песков ўртоқлар; (ўнгда) буғ етказиб берувчи цех жонкуярлари А. Егоров, бригадир Б. Шихисямов ҳамда мастер Д. Исмоилов ўртоқлар янги иш режаларини белгиламоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

«ЭЛЬМО-70»

«Эльмо-70» деб номланган биринчи болгар электромобили синов чоғида ажойиб натижани кўрсатди: соатига 60 километр тезликда масофани босганда унинг запас юриши 240 километрни ташкил этди.

Автомобилга ўрнатилган рух-ҳаво батареяси Болгария Фанлар академиясининг физика-химия институти қошидаги марказий лабораторияда тайёрланган.

МАГНИТ «ЁСТИҚЧАСИ»

Германия Федератив Республикасида магнит «ёстиқчаси» ўрнатилган антиқа локомотив яратилди. Линия индукцион двигатели билан ҳаракатга келтириладиган экспериментал локомотивнинг оғирлиги 5175 килограмм. Унда локомотив осмаси учун 8 та магнит ва 4 та магнит йўналтирувчи бор.

Ғарбий Германия инженерлари янги осма магнит поездларини яратиш устида иш олиб боряптилар. Келажакда бундай поездлар соатига 320 километрдан ортиқ тезликда йўл босиши кўзда тутилмоқда.

ЯНГИ ДВИГАТЕЛЬ

Американинг «Дженерал электрик» фирмаси олимлари 725 даража иссиқликда ишлай оладиган электродвигатель яратдилар. Мазкур двигателнинг қутби темир билан кремний аралашмасидан ясалган. Юқори ҳароратда қутб магнийланди, двигатель, шубҳасиз, тўхтайди. Бироқ,у совугандан сўнг яна ҳаракатга келади. Кумуш билан палладий (табиатда платина билан бирга учрайдиган кумушсимон металл) аралашмасидан ясалган сим обмоткага ўралган.

Шу пайтга қадар юқори ҳароратда ишлай оладиган ўзгарувчан ток электродвигатели йўқ эди. Ҳозирча бундай юқори ҳароратда ишлайдиган двигателга эҳтиёж сезилмаса-да, фанда катта кашфиёт амалга оширилди.

КАТТА ХИРМОН УЧУН

Шоли уруғчилигини яхшилайлик

Колхозимиз шоликорлик бўйича уруғчилик хўжалик ҳисобланади. Деҳқонларимиз меҳнати, машиналар қуввати, кимё мўъжизаси билан шоли етиштириш, хусусан навли уруғ тайёрлаш йил сайин кўпайтириляпти. **1971 йилда давлатга планда белгиланган 300 тонна ўрнига 600 тонна навли шоли уруғи етказиб бердик.** Бу билан районимиздаги шоликор хўжаликларни районлаштирилган уруғлик билан таъминлашга муносиб ҳисса қўшдик. Давлатга сотилган шолининг ҳаммаси биринчи ва иккинчи репродукцияли уруғликдир.

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида давлатга шоли топшириш планини ошириб бажардик. **Планда кўзда тутилган 470 тонна ўрнига 700 тонна қиммат-баҳо озуқа маҳсулоти тайёрланди.** Биз бундай муваффақиятга асосан ҳосилдорликни ошириш йўли билан эришдик. Йил бошида ишлаб чиқариш планида **ҳар гектар ердан 40 центнердан шоли хирмони кўтаришни кўзда тутган эдик. Амалда 64 центнердан ҳосил олдик.**

Ҳосилдорликни оширишда уруғ танлаш, уни вақтида экиш, ўсимликни агротехника қоидаси асосида парваришлаш катта аҳамиятга эга. Биз кейинги йилларга қадар шоли майдонларига «Узрост—7» навли шоли уруғини экиб келдик. Ҳосилдорлик чакки бўлмади, гектаридан 55 центнерга етказиб хирмон кўтардик. Лекин бу нав кечпишарлиги билан анча қийнаб қўйди. ҳосил чўғига, қисман путур етди. Ўрим-йиғим ишлари чўзилиб кетди. Шундан кейин район партия, совет ташкилотлари раҳбарлари, республика шоликорлик илмий-тадқиқот институти ходимлари билан маслаҳатлашиб, уруғни алмаштиришга қарор қилдик

Ўтган йили кенг майдонларга «Узрост — 59» навли районлаштирилган уруғ экдик. Бу ер шароитига жуда мос келди. Ҳар гектар ерга 200 килограммдан уруғ экилди. Кўчат сони кутилгандан зиёд бўлди. Парваришни кучайтириш йўли билан юқори ҳосил тўплашга эришдик ва юқорида айтилганидек, гектаридан 64 центнердан хирмон кўтардик. Натижада давлатга шоли сотиш юзасидан олинган мажбуриятимизни тўла бажардик, кутилгандан кўпроқ навли уруғ етказиб бердик, айни пайтда ўзимизнинг ички эҳтиёжимизга етиб ортадиган миқдорда навли уруғлик ғамлаб олдик «Узрост—59» нави тезпишарлиги, юқори ҳосиллилиги билан бошқа навлардан анча фарқ қилади. Бизнинг шароитимизда «Узрост—7» навига қараганда 10—12 кун олдин пишиб етилди.

Бундан чиқадиган хулоса шуки, **ҳосилдорликни ошириш учун шоликорлик илмий-тадқиқот институти, тажрибакор деҳқонлар билан бамаслаҳат вақти-вақти билан уруғни алмаштириб туриш керак. Ҳар бир хўжаликда навли, районлаштирилган уруғлик жамғариш, давлатга сотиш, ички эҳтиёж ва эҳтиёт фонди учунуруғлик ажратишни одат тусига киритиш зарур.**

Шоли уруғчилиги ҳақида гап борганда сорт ва сифат масаласини биринчи ўринга қўйиш керак. Шолизорларга фақат тозаланиб давлат стандарти даражасига келтирилган навли уруғ экилгандагина юқори ҳосил олинади. Лекин кўп хўжаликларда бунга риоя қилинмаяпти. Баъзи колхозлар ва совхозлар давлатга навли, районлаштирилган уруғлик етказиб бериш планини бажармаяпти Бунга сабаб шуки, планни бажариш баҳонаси билан уруғлик участкалардан олинган шоли тозаланмай, тайёрлов пунктларига топшириб юборилялти. Оқибатда баҳорга чиқиб давлатдан уруғлик шоли олишга мажбур бўлиняпти. Бундай ҳолларга қатъий чек қўйиш вақти келди.

Навли, районлаштирилган уруғларнинг сортини яхшилашда гербицидлар катта роль ўйнайди. Бегона ўт ҳосилнинггина эмас, айни пайтда уруғликнинг ҳам душманидир. Шуни била туриб, айрим хўжаликларда бегона ўтни йўқотувчи гербицидлардан самарали фойдаланилмаяпти.

Шоликорлик соҳасидаги ишларни механизациялаш даражаси қониқарли эмаслигидан кўз юмолмаймиз. Хўжаликларда шоли экиш агрегатидан тортиб ўрим-йиғим машиналаригача — ҳаммаси бор. Лекин уларнинг қувватидан тўла фойдаланилмасдан, қўл меҳнатига зўр берилялти. Натижада фурсат ўтиб ҳосил чўғига зарар етяпти, маҳсулот таннархи қимматга тушяпти. Биз шоли экишдан то саранжом-саришталаб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммаси машиналар гарданига ортдик. Бу кутилгандан зиёд самара беряпти. Масалан, **қўл меҳнатига зўр берилган кезларда бир центнер шоли етиштиришга 30 — 35 сўм сарфланган бўлса, эндиликда механизмлар туфайли ҳар центнер шолининг таннархи 10 — 12 сўмга тушяпти. Яна бир муҳим томони — ҳосилдорлик кўтариляпти.** Биз ички имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, беш йиллик охиригача шоличиликдаги ишларнинг ҳаммасини машиналаштириш тадбирларини белгиладик. Шу йўл билан ҳар центнер маҳсулот таннархини янада камайтирамиз.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида бўлгани каби шоличиликда ҳам фан-техника ютуқлари, илғор тажрибаларни ҳаётга дадил жорий этиш катта аҳамиятга эгадир. **Виктор Ли бошчилик қилаётган звено аъзолари ўтган йили 33 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 80,2 центнердан хирмон кўтарди.** Улар бундай муваффақиятга қайси йўл билан эришишди? Шоли хирмони кўтарилган кездаёқ келаси йили экиш учун сараланган уруғ ажратилди. Улар ерни эрта баҳордаёқ яхшилаб текислаб, экишга мослаб қўяди. Ҳар гектар ерга фақат белгилаган миқдорда уруғ экади, уни бир текисда ундириб олиш билан парваришни кучайтиради. Звено аъзолари гектар ҳисобига 500 килограмм азот, бир тонна атрофида суперфосфат, 300 килограмм калий ўғити солади. Экинни озиқлантириш икки босқичда — ниҳол уч-тўрт чин барг чиқарганда ва қийғос шохлаётганда ўтказилади. Бегона ўтларнинг пайдо бўлишига мутлақо йўл қўймайди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти Виктор Ли звеносининг тажрибасини коллектив мулкига айлантириш чораларини кўраётир. Натижада Чегай Сан-Дюн, Раиса Тигай бошлиқ бригадаларда ҳам ҳосилдорлик гектар бошига 65 — 66 центнерга кўтарилди.

КПСС XXIV съезди қарорларида малакатимизда шоли етиштиришни кўпайтириш масалаларига катта эътибор берилди. Биз бунга жавобан **1972 йилда 1650 тонна шоли тайёрлаш, шундан 700 тоннасини уруғлик сифатида давлатга топширишга аҳд қилдик.** Шу кунларда техника воситалари кўклам экин кампаниясига шайланяпти, кадрлар курсларда ўқитиляпти, далага маҳаллий ўғит чиқариш кучайтириляпти. Шоли уруғи ерга қадаладиган кунгача тайёргарлик ишларини тўла туғаллаймиз.

Антон НИ,

Тошкент область, Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхозининг раиси.

АХБОРОТ

ҚАШҚАДАРЁ

КИНО ҚАҲРАМОНИ — ЗАМОН ФАРҲОДЛАРИ

Областда бўз ерларни ўзлаштириш, саҳроларда боғ-роғлар бунёд этиш учун катта халқ ҳашари қизғин давом этмоқда. Амударёдан сув олиш учун улкан Қарши канали қурилаётир. Зарафшон сувини Чимқўрғон омборига оқизиш учун Эски Ангор каналига янги ўзан қазиляпти. Ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студиясининг СССР халқ артисти Малик Каюмов бошчилигидаги операторлари канал қурувчиларнинг бугунги ишларини суратга олмоқдалар. Бу ҳужжатли фильмда замонамиз фарҳодларининг жасорати мадҳ этилади.

ЧЎЛ ВА ЧИНОР

Бу икки сўз бир-биридан анча узоқ, бир-бирига қовушмайди. Чўл ва сансовул, изен, шабдор бўлса бошқа гап эди

— Энди чўлларда ҳам чинор, бодом, ёнғоқ, гул ўсади, — деди Янкабоғ ўрмончилик хўжалигининг директори Э. Эшов. — Областнинг юқори ва қуйи районлари, чўлда ташкил этилаётган совхозлар учун бир ярим миллион туп ниҳол ўстиряпмиз. Ҳозир боғбонларимиз баҳорги кўчат экишга катта тайёргарлик кўрмоқдалар. Кунлар исиб кетиши билан сараланган ниҳоллар янги ерларга экила бошланади.

СОЙ ОСТИДАН ЎТАДИГАН КАНАЛ

Тоғ дарёси Жомсой Эски Ангор каналининг янги қазилаётган ўзанига кўндаланг оқади. Нима қилиш керак?

Қурувчилар канални Жомсой остидан ўтказишга қарор қилдилар. Секундига 60 куб метр сув ўтказадиган 650 метр узунликдаги улкан дюкерни Самарқанд ва Қашқадарё областлари сув хўжалиги бошқармалари ҳамкорлигида бунёд этишмоқда.

ҚАМАШИ ТОЛАСИ

Қамаши пахта тозалаш заводи коллективи мамлакат тўқимачилик корхоналарига дастлабки минглаб тонна пахта толасини жўнатди. Областнинг Чироқчи, Қарши, Косон районларида етиштириладиган ингичка толали пахтани қайта ишлайдиган бу корхонани Қашқадарё пахта трестининг механизациялаштирилган колоннаси коллективи муддатидан бир йил олдин қуриб, ишга туширди.

Н. САМАРИДДИНОВ.

ҲУСНБУЗАРЛАР

ФЕЛЬЕТОН

— Тўхта, ҳой биродар.

— Хўш?

— Гап бор.

— Эшитаман.

— Ҳа, отангга раҳмат, танти бола. Менга шунақа эшитадигани керак-да. Қани, ўтир. Андаккина вақтингни оламан. Хўпми?

— Хўп.

— Балли! Сен мени танимайсан-а? Ҳеч қиси йўқ. Ҳозир танишиб оламиз. Мана шу Тошкентдек шаҳри азимда давридаврон суриб, ҳар куни оқу қизилдан уриб юрувчи Зуфар ибн Содиқ деган зоти улуғ каминалари бўладилар. Ичмасам ердаман-у, ичсам осмонда. Парвоз кўчалик бўлганим учун ҳам доимо мана шундай парвоз қилиб юраман. Ҳа, айтгандай ука, ёшинг нечада?

— Ўттизда.

— Мен олтмиш иккида. Ичкилик ичасанми?

— Йўқ.

— Ҳеч ичганмисан?

— Ичмаганман.

— Оббо! Бу аҳволда қачон менга етиб оласан?! Етиб бўлсан! Ростини айтсам, танглайимни арoқ билан кўтаришган, ҳа! Шу, сенга ёлғон, менга чин... Тунов куни дегин, роса ванг бўлиб, Бешёғоч бозорига бориб қолибман. Уёққа тентирабман, бу ёққа тентирабман, ахийри юмшоққина қорга чўзилибман. Раҳмат, милиция укаларимга! Кўтар-кўтар қилиб, машинага ўтқазишибди-ю, эсонomon хушёрхонага олиб боришибди. Сирасини айтсам, ука, хушёрхонаям ўз уйимдек бўлиб қолган. Кўп йилдан буён орасира бориб тураман. Сийлашади. Ўзимга алоҳида хона ажратиб беришган.

— Уят-е!

— Нима дединг? Кимга уят?!

,— Сизга! Қариган чоғингизда...

— Ҳой, қари бўлсамам сендақа тирранчаларнинг ўнтасини ишини қиламан. Кўчаларга асфальт ёткизаётганимни кўрмаганмисан?

— Йўл қуриш яхши. Йўлда аганаб ётиш, қариб қуюлмаслик ёмон.

— Бўлди, бўлди! Отанг ўлса насиҳатчи кўпаяркан! Шундоқ қилиб дегин, ука, хушёрхонаям чакки жой эмас экан. Ўзим сингари талай оқотарлар борлигини билиб олдим. Рустам Усмонов деганини танийсанми?—

— Йўқ.

— У мендан ёш. Эндигина қирқ тўртга қадам қўйган бўлсаям анчагина тажрибали ичувчи. Қайсиямдир новвойхонада ишлайди. Тўққизинчи февраль куни ана шу шоввоз «Гулистон» ресторани олдида ҳузур қилиб эмаклаб юрган экан, машинага ўтказиб, хушёрхонага олиб кетишибди. Буям чакки бўлмади. Рустамбой талай дўст орттирди. Ошпаз Азим Қосимов, савдо ходимларидан Сайфиддин Икромов, Суҳбат Одилжонов, Баҳодир Абдураҳмонов, бухгалтер Каримжон Аҳмедовлар у билан оғиз-бурун ўпишиб кўришишди. А, лаббай, дурустми?

— Уят-е!

— Энди ука, уят-пуятингни қўю, гапга қулоқ сол. Тошкентда биздақаларга маза бўлиб қолди. Хушёрхона ходимларидан бўлак ҳеч ким мушугимизни пишт демайди. Қайга бормайлик, ошхонанинг тўри бизники. Бешёғоч бозорига боргансан-а?

— Ҳа.

— Ўша ерда кичкинагина ошхона бор. Эшиги олдида кабоб пиширib сотишади. Ичкарида манти, яна аллақандай таомлар бўлади. Менга овқати керак эмас. Буфети бор. Буфетчиси топилмас одам-да! Пул чўзсанг бўлди, бир ўзингга юз стакан десанг ҳам қуйиб бераверади. Ука, шу деймаи, ичмасанг ҳам бир билиб қўйганинг яхши. Бунақа антиқа буфетчилар Тошкентда оз эмас. Чорсудаги ашула бозорини биласан?

— Отарчилар чойхонасими?

— Ҳа, балли! Ўша ерда дегин, бир буфетчи йигит бор. Буфети тонгдан хуфтонгача очиқ. Иситилган пиво дейсанми, вино дейсанми — доимо муҳайё. Ростини айтсам, буниям қўролмайдиганлар чиқиб қолди, ука. Тунов куни дегин, бир оқсоқол чол келиб: «Бу ерда ё майхона турсин, ё чойхона! Бизга майхона эмас, чойхона керак!» — деса бўладими? Ҳа, бизга-чи? Фақат ўзингни ўйлайсанми? Биздақаларга чойхона эмас, майхона даркор! Энди, ука, мана шу жанжалкаш чол. Ўрдадаги «Анҳор» деган ошхонага бориб қолмасин-да! Бу ерда чойхона бор-у, чойхўрларга жой йўқ. Пиво, вино, коньяк ичсанг буфети бор. Кўнгил мабодо оқини тиласа, сувнинг нариёғидаги ертўла дўконга тушилади-ю, олиб ичилади. Зериккaнинг йўқми, ука?

— Қулоғим сизда.

— Балли. Энди Сулаймонова кўчасидаги ичархоналаримиз ҳақида гапириб бераман. Биздақаларнинг жони-тани «Ўзбеквино» дўкони шу жойда. Эртадан хуфтонгача очиқ. Винони пулинг етганича олаверасан. Истасанг, бочкасини бошингга тўнкариб ич. Сотишаверади. Дўкон биқинида қатор ошхона. Ҳаммасида буфет. Хоҳласанг вино, пивони яшиги билан оласан-у, ақлу ҳушингдан бегона бўлгунингча ичасан. Арoқ десанг, ёнгинасида дўкон. Уйимга қандай кетаман, деб ташвишланма Ҳар куни кечқурун хушёрхона машинаси бир неча бор келиб кетади. Ана шунақа, ука. Маза қилиб юрибмиз. Аммо шу хотин, болачақанинг ма́шмашаси жонга тегди-да. Ичманг, обрўйингизни тўкманг, эмиш. Нима, ичсам мен ичаман, тўкилса менинг обрўйим тўкилади. Шунгаям отагўри қозихонами?!

* * *

Зуфар ибн Содиқ ҳикоясини шу ерга келтириб, бундоқ қараса, суҳбатдоши йўқ. Қаергадир гойиб бўлибди. Хўш, энди у айтиб улгурмаган қандай гаплар қолди экан? Буёғини биз сўзлаб бера қолайлик.

Бундан икки йилча муқаддам матбуотда Тошкент шаҳридаги баъзи ошхоналарда авж олган ичкиликбозликлар қаттиқ танқид қилингач, бу жойларда бирмунча тартиб ўрнатилган эди. Ошхона раҳбарлари ҳар куни иш бошланиши олдидан навбатчи тайинлар, қўлларига қизил боғич таққан кишилар умумовқатланиш жойларини назорат қилиб, ичкиликбозликка йўл қўйишмас эди. Орадан кўп ўтмай бу дуруст тадбир негадир ўз-ўзидан барҳам топди.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, шаҳар кўчаларида кўпдан буён халқ дружиначилари кўринмай қолишди. Бу маълум даражада ичкиликбозлик ва унинг оқибатида рўй бераётган безорилик ҳаракатларининг барҳам топишига ҳалақит бермоқда. Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ҳамда район ижроия комитетлари ички ишлар бўлимлари бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришлари керак.

Тошкент шаҳар ижроия комитети умумий овқатланиш бошқармаси адресига нима дейиш мумкин? Бошқарма ялпи товар обороти планини бажараётгани билан кифояланиб, аҳолига маданий хизмат кўрсатиш ишига етарли эътибор бермаётир. Шундай бўлмаганида эди, юқорида айтилганидек, хунук воқеалар содир бўлмасди.

Усмон ЮСУПОВ.

корхоналар техника жиҳатидан қайта қуролланаётган шароитда самарадорликни оширишда катта аҳамиятга эга бўлади.

Ишлаб чиқаришни унинг техника даражасини ошириш йўли билан интенсивлаштириш **капитал маблағлардан фойдаланиш** даражаси билан маҳкам боғланган. Шу маънода олсак, бир томондан, янги корхоналар ва ишлаб чиқаришни барпо этиш ва иккинчи томондан, эски корхоналарни реконструкция қилиш ўртасида оптимал пропорция бўлиши энг муҳим проблемалардан биридир. Янги корхоналар барпо этиш ҳар доим ҳам зарур, албатта. Масалан, йилига 150 минг дизелли автомобиль ва автопоезд ишлаб чиқаришга мўлжалланган Камск автомобиль заводи қурилишининг ўзи юк ташишга бўлган тобора ўсиб бораётган эҳтиёжни кўп даражада қондира олади. Айни вақтда, КПСС Марказий Комитетининг XXIV съездига ҳисобот докладида айтилганидек, ишлаб чиқаришнинг мавжуд корхоналарни **реконструкция қилиш ва техника жиҳатидан модернизациялаштириш** йўли ўсиши иқтисодий жиҳатдан фойдалироқдир.

Ишлаб чиқаришни модернизациялаштириш ҳисобига маҳсулот чиқаришни ўстиришга эришиш, тажриба кўрсатганидек, кўп ҳолларда янги қурилишга қараганда (кам капитал маблағ сарфлашни талаб қилади) 30-40 процент арзонга тушади. Бу табиий, чунки янги корхоналар барпо этилаётганда асбоб-ускуналаргагина (асосий фондларнинг актив қисмига) эмас, шу билан бирга бинолар ва иншоотлар қуришга ҳам (яъни асосий фондларнинг пассив қисмига) капитал маблағлар сарфланади. Ҳозирги вақтда янги корхоналарнинг бинолари ва иншоотларини қуришга капитал маблағлар суммасининг қарийб учдан икки қисми сарфланмоқда. Буни рационал деб айтиш қийин. Корхоналарни реконструкция қилиш маблағларининг асосий қисмини асбоб-ускуналарга сарфлаш имконини беради.

Шунингдек, эски корхоналарда малакали ишчи кучлари тўпланганлигини эътиборга олмасдан бўлмайди. Бу ишчилар эски ускуналар билан ишлаганда («ёши» 20 ва ундан ҳам ортиқ бўлган ускуналар, одатда, ҳозирги замон ускуналарга қараганда уч баравардан зиёд кам унум беради) ўзининг малакаси ва тажрибасига монанд бўлган унум беролмайди. Бошқача қилиб айтганда, **эски корхоналарни реконструкция қилишга сарфланадиган капитал маблағларнинг ҳиссасини кўпайтириш иқтисодий жиҳатдан тўла асослангандир.**

Шу беш йилликда мавжуд корхоналардаги эскирган ускуналарни алмаштириш учун, масалан, ишлаб чиқариладиган бутун металл қирқувчи станокларнинг 25-30 процентини ва темирчилик-пресс машиналарининг камида 30 процентини сарфлаш назарда тутилмоқда. Йигирув машиналари ва тўқув станоклари паркининг тахминан учдан бир қисми янги ускуналар билан алмаштирилади.

КПСС XXIV съезди томонидан ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш юзасидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш ҳар бир корхонадаги мавжуд резервлардан янада тўлароқ фойдаланишни назарда тутади. Масалан, металлдан фойдаланиш коэффициенти ҳозирга қадар бутун мамлакатда анча орқада. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш соҳасида ҳам ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг катта резервлари бор. Масалан, ҳозирги вақтда халқ хўжалигида 7 миллион юк ташувчи бўлиб, бу қўшимча ишлар етарли даражада механизациялаштирилмаганлигининг оқибатидир.

3.

Социалистик ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш **экономикани бошқаришни** янада **такомиллаштириш** билан бевосита боғлиқдир. Шунинг учун ҳам КПСС XXIV съезди бошқарув масалаларига катта эътибор берди. Бошқаришни такомиллаштириш вазифалари эса беш йиллик плани Директиваларининг узвий қисми бўлиб қолди.

Бошқаришни такомиллаштиришнинг комплекс чоралари халқ хўжалигини планлаштириш системасини, рағбатлантириш системасини такомиллаштиришни, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида топширилган иш учун масъулиятни оширишни, корхоналарда технологик процессларни бошқаришни автоматлаштиришни, хўжалик тармоқларида бошқаришнинг автоматлаштирилган системаларини барпо этиш соҳасидаги ишларни авж олдиришни назарда тутади.

Бошқаришни такомиллаштириш юзасидан амалга ошириладиган муҳим чоралардан бири — **йирик бирлашмалар ва комбинатлар** барпо этишдан иборат. Хўжалик ҳисоби асосида ишлайдиган ишлаб чиқариш комплекслари, ўз эътиборига кўра, ишлаб чиқаришни марказлаштириш формаси бўлиб, унда бевосита ишлаб чиқариш соҳасида замонавий ишлаб чиқарувчи кучлар ва иқтисодий муносабатларнинг эҳтиёжлари энг прогрессив тарзда амалга ошади. Бу комплекслар — аввало территориал-тармоқ корхоналар бирлашмалари билвосита алоқаларнинг ноаниқлигини камайтириш, уларни тўғридан-тўғри кооперация алоқалари билан алмаштириш, ишлаб чиқаришни прогрессив ихтисослаштиришни ташкил этиш, бир қатор хизматларни, жумладан ахборот, тадқиқот ва конструкторлик хизматларини бирлаштириш (ва арзонлаштириш) имконини беради. Бу ҳол фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини яхшилайди, мутахассисларнинг куч-ғайратини марказлаштиради. Бу комплекслар ҳозирги замон бошқарув техникасини жорий этиш учун ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондларидан яхшироқ фойдаланишни таъминлайди.

Ишлаб чиқариш бирлашмаларининг самарадорлиги назарий ва амалий жиҳатдан исботланган. Лихачев номли Москва автомобиль заводи. Ленинграддаги бир қанча бирлашмалар, нефтни қайта ишловчи саноатдаги бирлашмалар тажрибасида тасдиқланди. Бу самарадорлик бирлашмаларда ишлаб чиқаришнинг техникавий ривожланиши, меҳнат унумдорлигининг ўсиши, бирлашмаларда реализация қилинган маҳсулот ҳажмининг ўсиш суръатлари кўрсаткичлари билан ўрта тармоқ кўрсаткичларини таққослаганда айниқса яққол кўринади. Масалан, СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича 1969 йил маълумотлари қуйидагича: бирлашмаларда реализация ҳажми 15,2 процент, меҳнат унумдорлигининг ўсиши—9,4 процент, тармоқлар бўйича эса шунга мувофиқ равишда 11,3 ва 7,4 процентни ташкил қилди.

Кўриниб турибдики, бирлашмалар фойдасига бўлган кўрсаткичлар даражасидаги фарқ анча катта.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXIV съездида айтган қуйидаги сўзлари бугунги кунда айниқса актуалдир: **«бирлашмалар ва комбинатлар барпо этиш йўлига дадил ўтиш лозим — келгусида улар ижтимоий ишлаб чиқаришнинг хўжалик ҳисобидаги асосий бўғинлари бўлиб қолиши керак».**

Экономикани бошқаришни такомиллаштиришда **рағбатлантириш системасини** ривожлантириш катта аҳамиятга эга. Партия XXIV съездида қайд қилинганидек, бу масалада тўғри йўл олинди, лекин шундай бўлса-да, ҳамма масалаларни ҳам ҳал қилиб бўлинди деб бўлмайди. Жумладан, корхоналар фан-техника янгиликлари кетидан астойдил қувадиган шароит ярата олдик деб айтолмаймиз. Корхоналар кўпинча ишнинг молиявий миқдори кўрсаткичларини (фойда, реализациянинг қиймат ҳажми) кўзлайдилар, холос.

Тармоқларда, бирлашмаларда ва корхоналарда техника тараққиётини планлаштириш ва рағбатлантиришга ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишга алоҳида эътибор бериш, бунда муайян кўрсаткичлар тажриба тариқасида синалган корхоналарда тўпланган тажрибаларни эътиборга олиш лозим.

* * *

Совет кишиларининг доимий диққат-эътиборида туриши лозим бўлган ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришнинг энг муҳим томонларидан баъзилари ана шулар. Самарадорликни ошириш социалистик ишлаб чиқаришнинг мақсади — жамият ҳар бир аъзосининг фаровонлигини ошириш ва унинг ҳар томонлама камол топишини таъминлаш мақсадини амалга оширишнинг зарурий шартидир.

А. ЕРЕМИН,

СССР Фанлар академияси Экономика институтининг илмий ходими.

Хатларингизга жавоб берамиз

ШАРОИТ ЯРАТИЛДИ

Биз Фарғонадаги қишлоқ хўжалик техникумида ўқиймиз, — деб ёзган эди студент С. Исломов редакцияга йўллаган хатида. — Орамизда узоқ районлардан келган йигит-қизлар ҳам бор. Кўпчилигимиз ётоқхонадамиз. Лекин студентларга маданий-маиший шароит яратилмаган. Ётоқхона совуқ, электрлаштирилмаган, деразаларнинг ойнаси йўқ.

Редакция юқоридаги мазмунли хатни текшириб, чора кўриш учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига юборган эди. У ердан редакцияга хабар қилинишича, текширишда хатда келтирилган фактлар тасдиқланган.

Камчиликларни тугатиш юзасидан шошилинч чоралар кўрилган. Ётоқхона электр энергияси билан таъминланган, «Степторг» ташкилоти техникум қошида ошхона очиб берган. Шунингдек, озиқ-овқат магазини ҳам очилган. Хоналар иситилган.

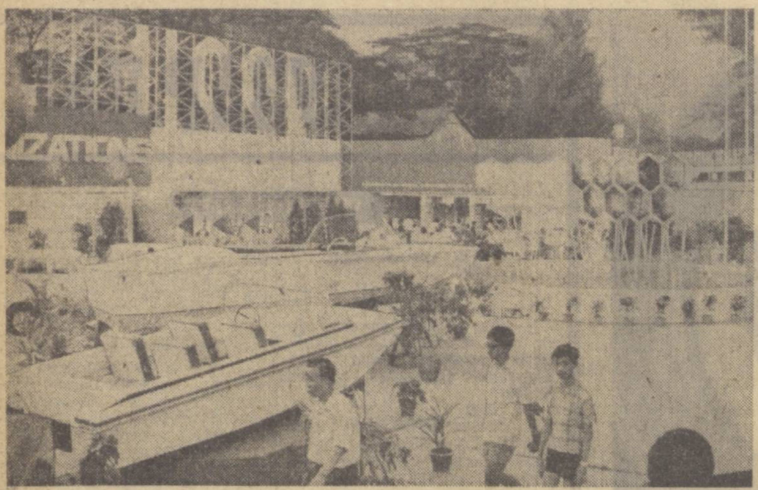

СИНГАПУР. Бу ерда ташкил этилган СССР саноат моллари кўргазмасини минглаб сингапурликлар келиб кўришди. Сингапурга саноат моллари ва асбоб-ускуналари етказиб бериш тўғрисида битим имзоланди. Суратда: кўргазманинг умумий кўриниши.

В. Душенькин фотоси. (ТАСС).

*

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ БРЮССЕЛЬ. Шарлеруадаги электротехника корхоналари ишчиларидан 10 минг киши иш ҳақи оширилиши ва меҳнат шароитлари яхшиланишини талаб қилиб, бугун 24 соатлик забастовка эълон қилди.

◆ САНТЬЯГО. Бу ерда Совет Иттифоқи билан Чилининг 1972—1975 йилларда савдо, саноат, фан ва техника соҳасидаги ҳамкорлигини кенгайтириш тўғрисида икки мамлакат қўшма ахбороти имзоланди.

◆ Америка авиацияси Жанубий Вьетнам ватанпарварлари назоратидаги озод қилинган районларга ажал келтирувчи юзлаб тонна бомба ташлади. ЮПИ агентлиги мухбирининг Сайгондан хабар беришича, осмондан қилинган ҳужумларда, жумладан, Американинг Андерсон (Гуам ороллари)даги ҳарбий базасидан кўтарилган «В-52» стратегик бомбардимончи самолётлари иштирок этган. (ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР.

● СОВЕТ МАҲСУЛОТЛАРИГА ҚИЗИҚИШ КАТТА
● ИМПЕРИАЛИСТЛАРНИНГ АВАНТЮРИСТИК СИЁСАТИ ҚАТТИҚ ҚОРАЛАНМОҚДА
● ИШЧИЛАРНИНГ ҚАТЪИЙ ТАЛАБЛАРИ.

ХАТАРЛИ ҲАРАКАТ

● ПАРИЖ. «Юманите» газетаси қуйидагиларни ёзади: Пирей денгизида мустаҳкам жойлашиб олган Американинг олтинчи флоти, Греция хунтасининг Кипр ишларига сурбетларча аралашаётганлиги, Мальтага тазйиқ қилинаётганлиги — буларнинг ҳаммаси Қўшма Штатларнинг Ўрта ер денгизида НАТО ниқоби остида қилаётган ҳаракатларидан бошқа бир нарса эмас. Бу ҳаракатлар Европа жамоатчилигини ҳақли суратда ташвишга солмоқда.

Газета Греция ва АҚШнинг Греция территориясида АҚШ 6-флоти кемалари учун база вужудга келтириш нияти борлиги муносабати билан Совет ҳукуматининг Греция ва АҚШ ҳукуматларига йўллаган баёнотлари тўғрисида хабар бериб, жумладан қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар кескинликни кучайтириш ва Европа давлатларини бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйишдан манфаатдор бўлган кучларнинг ҳаракатлари муносабати билан ўз хавфсизлигини таъминлаш учун тегишли хулосаларни чиқариб оладилар. «Юманите» газетаси баёнотнинг Греция территориясида Америка базаларини вужудга келтириш Европада кескинликни кучайтиришга қаратилган бир қадам бўлиб, кейинги вақтларда бу қитъада рўй берган тенденцияларга хилофдир, деган қисмига алоҳида эътибор беради.

● ЛОНДОН. АҚШ ва Греция ҳукуматларининг Греция территориясида Америка олтинчи флоти кемалари учун база вужудга келтириш планлари муносабати билан Совет ҳукуматининг қилган баёноти Лондонда ҳамманинг эътиборини ўзига жалб этди.

Англия матбуоти ана шу баёнотни шарҳлаб, Англия Ўрта ер денгизида кескинликни авж олдиришда Қўшма Штатларнинг актив ёрдамчиси бўлиб хизмат қилмоқда, деб таъкидлайди. Ҳозирги вақтда Англия ҳукумати Ўрта ер денгизидаги Мальта давлатини ана шу оролда инглиз базасини сақлаб қолиш ва уни Америка олтинчи флотининг таянч пунктларидан бирига айлантириш учун рози бўлишга мажбур этиш мақсадида бу давлатга зўр бериб тазйиқ кўрсатмоқда. Инглиз шарҳчилари таъкидлаб ўтганидек. Америкадаги расмий шахслар Грецияда АҚШнинг янги базасини вужудга келтириш планларини энг бошданоқ «ғайри расмий» суръатда маъқуллаганлар, чунки Мальта билан олиб борилаётган музокаралар натижа бермаган тақдирда «бу базалар Англия ва НАТО учун Мальтанинг ўрнини босиши мумкин». Айни вақтда Англия Ўрта ер денгизидаги бошқа бир давлат — Кипрда ҳам ўз ҳарбий кучларини кўпайтириш планларини ишлаб чиқди. Ҳозирги вақтда Мальтада жойлашган инглиз ҳарбий ҳаво ва ҳарбий денгиз кучларининг бир қисмини Кипрга юборишни планлаштирмоқдалар.

● ҚОҲИРА. Биз, деб ёзади Мисрда чиқадиган «Ал-Ахбор» газетаси АҚШ Яқин Шарқда ва Ўрта ер денгизи районида ўз кучларини мустаҳкамлаш учун зўр бериб ҳаракат қилаётганлигини кўриб турибмиз. АҚШ янги ҳарбий базаларини вужудга келтиришга уринмоқда. Бу базалар Исроилнинг экспансиячилик планларини амалга оширишга ёрдам берган бўлур эди.

● ВАРШАВА. «Трибуна люду» газетаси қуйидагиларни ёзади: Греция ва АҚШ ҳукуматларининг Пирейни Америка олтинчи флоти базасига айлантириш тўғрисидаги қарори тинчлик ишини жиддий хавф остида қолдиради. АҚШ бошчилигидаги НАТО блоки ҳарбий базаларини вужудга келтиришдан иборат авантюристик планларни тузаётган кишилар, деб таъкидлайди газета, Ўрта ер денгизининг шарқий қисмида стратегия жиҳатидан муҳим мавқени эгаллаган Кипрни Америка—НАТО ҳарбий базасига айлантиришдан иборат бемаъни ишларни мўлжалламоқдалар. Жумладан, Пирей портини АҚШ олтинчи флотининг доимий базасига айлантириш йўлидаги уриниш буни исбот қилади. Бу уриниш ана шу авантюристик планни амалга ошириш чораларидан биридир. (ТАСС).

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ГААГА. Голландия металлистларидан 30 минг кишининг забастовкаси икки ҳафтадан бери давом қилмоқда. Улар ишсизлик ва қимматчиликка қарши, иш шароитларининг яхшиланиши ва меҳнатга одилона ҳақ тўланиши учун курашмоқдалар. Кейинги кунларда корхона эгалари забастовкани тўхтатмоқчи бўлиб уриниб кўрди. Аммо иш ташлаганлар иш ташлаш ҳуқуқи тан олинишини ҳамда ишчиларнинг манфаатларини назарда тутувчи янги меҳнат шартномалари тузилишини талаб қилиб, буларсиз можаронинг ижобий ҳал этилишини қатъиян рад қилдилар.

Қурилиш саноатида ҳам норозилик зўрайиб бормоқда. Ҳозир бу соҳада ишсизлар 40 минг кишидан ошиб кетган, яъни қурилиш саноатида банд бўлганларнинг қарийб 12 процентини ташкил этади. Амстердамда бўлиб ўтган оммавий митингда голланд бинокорлари мамлакатда қурилиш ҳажмини қисқартириш ҳисобига маблағларни тежаш сиёсатидан ҳукуматнинг воз кечишини талаб қилдилар, чунки бундай сиёсат ишсизликнинг кўпайишига сабаб бўлади.

ДАМАШҚ. Исроилнинг Эйлат портидаги ишчилар иш ташлаганига 5 кун бўлди. Улар иш ҳақи оширилишини ва меҳнат шароитлари яхшиланишини талаб қилмоқдалар. «Ал-Баас» газетасининг хабарларига кўра, Исроилнинг бошқа бир Хайфа порти юкчилари ҳам Эйлат ишчиларига қўшилганлар.

МАДРИД. Испания меҳнаткашлари забастовка курашини авж олдириб юбордилар. Мамлакатда катталиги ва аҳамияти жиҳатидан иккинчи ўринда турган саноат маркази Барселонада «Сименс ва Пирелли» заводларининг тўрт минг ишчиси забастовка эълон қилди. Маҳаллий университет қурилишида ишлаб турган 450 ишчининг стачкаси давом этмоқда. Барселона ёнидаги Сабадель шаҳарчасида «Куадрас» фабрикасининг тўқимачилари иш ташлади. «Фениксброн» заводининг металлурглари қисқа муддатли забастовка ўтказишди. Барселонадаги «Сеат» автомобиль заводининг ишчилари бир неча марта станокларини ташлаб чиқиб, кўча намойишларида қатнашдилар.

Иш ташлаган ишчилар иш ҳақини оширишни, меҳнат шароитини яхшилашни, хавфсизлик техникасига риоя қилишни талаб этмоқдалар, қимматчилик кучайиб бораётганлигига ва хўжайинларнинг ўзбошимчалигига, полициячиларнинг раҳмсизлигига қарши чиқмоқдалар. Полициячилар намойиш қатнашчиларига ва ишчиларнинг соқчиларига қарши кўздан ёш оқизадиган газ, ҳатто қурол ишлатмоқдалар.

(ТАСС).

ГАВАНА. Атлантика океани бўйлаб бир неча километрга чўзилган бу сўлим соҳил пойтахтнинг энг хушманзара жойларидан биридир. Байрам кунлари бу ер энг гавжум сайргоҳга айланади. Суратда: Гаваннанинг океан соҳили.

Е. Алексеев фотоси, (ТАСС).

*

ЭКВАДОРДА ТЎНТАРИШ

ПАРИЖ, 17 февраль. (ТАСС). Эквадор пойтахтидан олинган хабарларда айтилишича, ҳарбий тўнтариш натижасида ҳокимият тепасига келган генерал Гильермо Родригес Лара ўзини мамлакат президенти деб эълон қилган. У шу йил июнь ойига мўлжалланган президент сайловларини бекор қилган ва «Ҳукумат кенгаши» тузилганлигини билдирган. «Ҳукумат кенгаши»га президентдан ташқари ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони генерал Хулио Эспиноса Пинеда ва ҳарбий денгиз кучлари қўмондони контр-адмирал Рейнальдо Вальехос Ривас киради.

Франс Пресс агентлигининг мухбири Китодан хабар беради: Эквадорнинг янги президенти мамлакатда ҳарбий ҳолат ва комендантлик соати жорий қилинганидан кейин барча ўқув юртларида машғулотларни тўхтатиш тўғрисида фармойиш чиқарди, намойиш ва йиғилишлар тақиқланди.

Мухбир қуйидагиларни таъкидлайди: кузатувчиларнинг фикрича, собиқ президент Хосе Мариа Веласко Ибарре ўрнига (бу президентнинг ваколат муддати шу йил сентябрь ойида тамом бўлиши керак эди) Бирлашган халқ кучлари партияси номзоди президент бўлишидан хавфсираб Эквадорда тўнтариш қилинган.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЭЛЕКТРОН ШОВҚИН

«Вой дод! Ёрдам беринглар! Полиция! Қутқаринглар!» — бундай шовқинларни Америка шаҳарлари кўчаларида тез-тез эшитиш мумкин. Яқинда Америкадаги электрон фирмаларидан бири махсус асбоб ишлаб чиқарди. Бу асбоб паркларда ёлғиз сайр қилиб юришни яхши кўрадиган кекса хонимларга мўлжалланган бўлиб, унга ўғри-йўлтўсарлар ҳужум қилиб қолгудек бўлса, ёрдамга чақирувчи шовқин ёзилган транзисторли магнитофон дарҳол ишга тушиб, жабрланувчини ҳимоя қилади.

ҚАДИМИЙ ПОРТ

Амстердам метросининг биринчи линиясини ётқизаётган ишчилар қадимий кема қолдиқлари, идиш-товоқ ва тангаларга дуч келишди. Метро қурувчилар ишни вақтинча тўхтатиб туришга мажбур бўлдилар. Ҳозир бу ерда олимлар тадқиқот ишлари олиб боришмоқда. Мутахассисларнинг фикрича, қурувчилар қадимий порт қолдиқларига дуч келишган.

ҚАРАНГ-А!

Яқинда Рим шаҳрида топилмалар бюроси раҳбарларининг халқаро кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда ажойиб фактлар аниқланди: октябрь ойларида кўпинча калит ва ҳамёнлар, июлда кўзойнаклар, август ойида эса никоҳ узуклари йўқолар экан.

147 ЁШДА...

Кениянинг энг кекса фуқароси бўлмиш Жекоб Мбойа Араво яқинда 147 ёшида вафот этди. Унинг уч хотинидан 30 ўғли ва қизлари, 237 невара ва чеваралари етим қолишди.

НИҚОБЛИ ҚАРОҚЧИЛАР

Канада қироллигининг Виндзордаги банкини қароқчилар бирпасда шип-шийдон қилиб кетишди. Ўғрилар банкка ишчи-фаррошлар билан бирга супурги ва челак кўтариб киришган. Улар челакларда яшириб олиб киришган кишанлари билан банк ишчиларини боғлаб қўйишиб, банкни бемалол ўмариб кетаверишган.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — **Бизнинг Собит** (телефильм). 10.20 — Концерт. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.15 — Мультфильм. 12.15 — КИРОВ КЎРСАТАДИ. 17.20 — ТОШКЕНТ. 17.25 — «Қизил галстук». 18.10 — Ахборот. 18.25 — Эстрада концерти. 19.05 — Ахборот. 19.20 — **Ҳайвонот оламида.** 20.20 — Халқаро панорама. 20.50 — **Қизлар давраси.** 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Солдат отаси** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.20 — МОСКВА. 19.20 — ТОШКЕНТ. 19.35 — Бадиий фильм. 20.50 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.40 — ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20/II да **Беҳуда эҳтиёткорлик** (кундузи).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/II да **Парвона,** 20/II да **Афсона яратган қиз** (кундузи), **Шоҳ Эдип** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/II да **Ҳалима,** 20/II да **Хотинимнинг эри** (кундузи), **Ярим тундаги ўғирлик** (кечқурун), 21/II да **Менинг жаннатим.**

КИНО

Катта сайр (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Тош устида тош — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 11, 1 ва кеч 7 да).

Дунё (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Балиқлар қалқиб чиққан кун — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Қочиш (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 9 да).

25-камерадаги қиз — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2 ва 4 да).

Прокурор ўғли — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Рам ва Шам (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Эр-хотиннинг уриши — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3 ва кеч 8.45 минутда).

Етти иқлим нарида — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, кеч 8 ва 9.45 минутда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қора холли оққуш — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6 да).

Антиқа ҳангомалар — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Фронтдан қайтган солдат — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Ҳаводаги саргузаштлар (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ МАДАНИЙ-ОҚАРТУВ ТЕХНИКУМИ
(Ҳамза кўчаси, 10-уй)

3 МАРТДАН БОШЛАБ

ўзбек ва рус кутубхоначилик группаларининг IV ва II махсус курс ташкилотчи-методист группасининг III ва II махсус курсларини сиртдан битирадиганларни

ИМТИҲОН СЕССИЯСИГА ЧАҚИРАДИ

Самарқанд областининг
ОҚТОШ ШАҲРИДА
«ДУСТЛИК» кинотеатри биносида
1, 2 МАРТДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ БИРИНЧИ ЧИҚАРИЛИШИ БЎЙИЧА

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ УТКАЗИЛАДИ

Тираж эрталаб соат 10 да бошланади.
Кириш бепул.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми ва фан ҳақидаги бўлими Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Тошкент политехника институти минералогия кафедрасининг мудири, геология-минералогия фанлари доктори, профессор

Александр Сергеевич УКЛОНСКИЙнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

21 ФЕВРАЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Мультфильм. 13.15 — **Уч ўртоқ** (бадиий фильм). 14.35 — Телеочерк. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — **Марек Пегуснинг ғаройиб саргузаштлари** (телефильмнинг 3-серияси). 18.25 — Қувасой цемент комбинати. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Ахборот. 20.00 — Телеочерк. 20.30 — Ахборот. 20.45 — Ёзувчи **Владимир Карповнинг** ижодий портрети. 21.35 — Оламда нима гап? 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — **Болтиқ осмони** (бадиий фильмнинг 1-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.30 — **Қизил майдон** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 21.45 — Концерт. 22.00 — Денгиз довюракларга мунтазир. 22.20 — Врач маслаҳати. 22.30 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.**

22 ФЕВРАЛЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.15 — ТОШКЕНТ. 10.20 — Янгиликлар. 10.30 — МАРҲАБО, ТАЛАНТЛАР! 12.30 — МОСКВА. 17.45 — ТОШКЕНТ. 17.50 — **Марек Пегуснинг ғаройиб саргузаштлари** (телефильмнинг 4-серияси). 18.15 — Ёзувчилар ўз қаҳрамонлари ҳақида. 18.35 — Ахборот. 18.45 — Ёшлар ижоди. 19.15 — **Умаржон Отаев куйлайди.** 19.45 — Ахборот. 20.00 — Миллионлар ленинча университети. 20.30 — Қардош халқлар адабиёти. 21.30 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — **Болтиқ осмони** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — МОСКВА. 18.20 — Янгиликлар. 18.30 — Мультфильм. 19.00 — Здоровье. 19.30 — Концерт. 20.00 — «Мардлик—мангулик». 20.30 — **Қизил майдон** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 22.30 — **Хоккей:** «СПАРТАК» — «ДИНАМО».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 22.20 — **Антоша Рибкин** (бадиий фильм).

23 ФЕВРАЛЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.50 — ТОШКЕНТ. 10.55 — Янгиликлар. 11.05 — **Уруш-урушда** (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.45 — ТОШКЕНТ. 17.50 — **Кашшоф командир** (телетеатр). 18.20 — Ахборот. 18.35 — Ҳужжатли фильм. 19.10 — Бизнинг суҳбат. 19.30 — Миллионлар ленинча университети. 19.45 — Ахборот. 20.00 — **Футбол:** СССР чемпионати. 20.45 — Бугун — Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти куни. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — **Оқшом ўтди, ўтди тонглар ҳам** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.00 — МОСКВА. 17.05 — Янгиликлар. 17.15 — Бугун — Совет Армияси Ҳарбий Денгиз Флоти куни. 17.30 — Ёшлар маршрути бўйлаб. 18.00 — Телефильм. 19.00 — Ҳарбий Денгиз Флоти духовой оркестрининг концерти. 20.00 — Концерт. 20.45 — Телеспектакль. 22.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 22.30 — Спектаклнинг давоми.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 20.40 — Концерт. 21.05 — **Инсон тақдири** (бадиий фильм).

24 ФЕВРАЛЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.50 — ТОШКЕНТ. 10.55 — Янгиликлар. 11.05 — **Кул босган кўр** (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Моҳир қўллар. 13.15 — Мультфильм. 13.25 — Телефильм. 13.55 — Беш йилликнинг иккинчи йили. 14.30 — Цирк томошалари. 15.05 — **Учинчи қиз** (бадиий фильм). 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — «Бойчечак». 18.30 — Қўғирчоқ фильм. 18.45 — Илмий-техника тараққиёти учун. 19.15 — Ахборот. 19.30 — **Холисхон Қодирова куйлайди.** 20.00 — Миллионлар ленинча университети. 20.30 — Ахборот. 20.45 — УКРАИНА КЎРСАТАДИ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.00 — МОСКВА. 20.30 **Генерал Раҳимов** (бадиий фильм). 22.35 — МОСКВА.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 20.20 — **Солдат ҳақида қисса** (бадиий фильм). 21.55 — Музикали телефильм.

25 ФЕВРАЛЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Янгиликлар. 11.10 — **Ғалати гаров** (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.45 — ТОШКЕНТ. 17.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.25 — Социализм дунёси. 19.00 — Ахборот. 19.15 — Музикали танаффус. 19.25 — Халқ контроли экрани. 19.55 — Ахборот. 20.10 — МОСКВА. КВН. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — ТОШКЕНТ. «БЎСТОН».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА. 18.25 — ТОШКЕНТ. 18.50 — Врач маслаҳати. 19.00 — МОСКВА. 20.10 — ТОШКЕНТ. 21.10 — Ўзбекистон йўллари. 21.30 — Телефильм. 22.30 — МОСКВА. **Хоккей:** СССР чемпионати.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 20.10 — Тўлқинида-«02». 20.40 — Ҳужжатли фильм. 21.05 — **Эҳтиёт бўлинг, буви** (бадиий фильм).

26 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Телефильм. 10.20 — Концерт. 11.00 — МОСКВА. 16.40 — ТОШКЕНТ. 16.45 — **Марек Пегуснинг ғаройиб саргузаштлари** (телефильмнинг 5-серияси). 17.10 — Истиқбол эгалари. 17.50 — Халқаро панорама. 18.20 — Ахборот. 18.35 — Болалар учун музикали кўрсатув. 19.05 — **Барот Бойқобилов** шеърлари. 19.25 — Эстрада концерти. 20.20 — Ахборот. 20.35 **Актер Пирмуҳамедов** (ҳужжатли фильм). 20.45 — Бир келиб кетинг қишлоғимизга. 22.00 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.05 — **Жаноб ҳеч ким** (бадиий фильм). 17.50 — Телефильм. 18.20 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.05 — **Мафтунингман** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.20 — **ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.**

27 ФЕВРАЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Болалар учун музикали кўрсатув. 10.00 — Митти футбол. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.15 — «Будильник». 11.45 — «Здоровье». 12.15 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 10-серияси). 13.15 — Мультфильм. 13.30 — Бутуниттифоқ халқ ижоди фестивали. 15.00 — **Киносаёҳатчилар** клуби. 16.00 — Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округида. 16.25 — Янгиликлар. 16.45 — ТОШКЕНТ. 16.50 — **Марек Пегуснинг ғаройиб саргузаштлари** (телефильмнинг 6-серияси). 17.15 — Ёзувчилар — болаларга. Собир Юнусов. 18.15 — **Ҳайвонларни ўргатувчилар** (кинофильм). 19.05 — Ахборот. 19.20 — **«Коммунист»** (тележурнал). 20.40 — Ахборот. 21.00 — Концерт. 22.10 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.30 — МОСКВА. 17.00 — Телеспектакль. 18.15 — Телевизион халқ университети. 19.00 — Бокс бўйича халқаро мусобақалар. 20.30 — Киножурнал. 20.40 — Кинопанорама. 22.10 — **Интиқом** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — ТОШКЕНТ. **Хоккей:** «СПАРТАК» (Тошкент) — «АВТОМОБИЛИСТ» (Олмаота). 20.30 — **ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331453. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4-29-44.